REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Dumineca 15).

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 85.—Anul LXV. Brașov, Duminecă 14 (27) Aprilie. 1902.

Din causa sfintelor sĕrbătorĭ ale sf. Pascĭ, diarul nu va apăré până Miercurĭ séra.

De Pascĭ.

Dilele înălțătóre ale sfintelor Pascĭ, sĕrbătórea cea mare a creștinitățiĭ, ne înfățișéză cum prin suferințe și chinurĭ, prin lupta cu patimile diavolescĭ, cu ura cea fără de marginĭ și cu egoismul murdar al vieții pământescĭ, a eșit biruitóre dumnedeéscă iubire de ómenĭ.

Mare și sfântă este pilda, ce ni-a dat'o fiiul omului, care prin mórtea sa pe cruce a rĕscumpĕrat pĕcatele lumiĭ și ne-a adus solia ceréscă a mântuiriĭ.

Acésta pildă ne face sĕ 'nțelegem, că nimic bun, nimic drept și adevĕrat nu se póte dobêndi în acéstă lume fără de jertfe, suferințe, și lupte nesfêrșite.

Numaĭ aceia se fac vrednicĭ de-o viéță fericită, numaĭ acelora le surîde steaua mântuiriĭ, carĭ merg înainte pe cărarea cea dréptă, presărată cu spinii jertfeĭ și abnegareĭ de sine, fără preget și neclintițĭ în credința lor.

Noi Românii am avut sĕ suferim vécurĭ întregĭ și istoria spune, că am sciut sĕ și murim pentru limbă și lege. Decă cu tóte acestea și astădĭ trebue sĕ suferim o asuprire rușinósă și umilitóre, causa este, că n'am priceput sĕ fim una și nedespărțițĭ în luptele pentru liberarea și emanciparea nóstră, ne-a lipsit darul de a ne sci abnega tot déuna în momente critice pentru triumful causeĭ comune.

Abia de când a început sĕ pĕtrundă și în sînul poporuluĭ nostru încetul cu încetul convingerea, că numaĭ unirea dă putere, că numaĭ prin sfânta legătură a frățieĭ între fiiĭ neamuluĭ, poporul român póte sĕ resiste cu succes năvaleĭ furióse a numĕroșilor sĕĭ dușmanĭ, am început sĕ ne cucerim pas de pas și noi câte-o petricică scumpă din comóra cea atât de bogată și neprețuită a culturei némurilor creștine.

Suntem însĕ numaĭ la început. Și cât nu ne maĭ stă înainte?

Ne aducem aminte de cuvintele pline de căldură a inimeĭ și de înțelepciune, ce ni le-a adresat marele și neuitatul bărbat de stat român, Mihail Cogălniceanu, cu ocasiunea jubileuluĭ de 50 de anĭ al „Gazeteĭ Transilvanieĭ“, la 1 Ianuarie 1888, dicênd:

„Voi iubiții noștri frațĭ de peste „Carpațĭ ațĭ dobândit mult, a-țĭ pro„gresat mult pe terenul cultureĭ na„ționale, și acésta în mare parte „mulțumită „Gazeteĭ Transilvanieĭ“; „dér n'ațĭ ajuns încă acolo unde „trebue sĕ țintéze orĭ-ce națiune „mândră de sângele ce curge în vi„nele sale, și maĭ ales națiunea ro„mână, urmașa poporuluĭ împĕrat.

„Spre a ajunge la acest scop „măreț, *maĭ trebuesc încă multe sfor„țărĭ, multe sacrificiĭ, multă prudență „politică*, și maĭ presus de tóte unire „*unire deplină între voi*, unire 'n cu„get, unire 'n simțirĭ, cum dicea ne„muritorul vostru bard național“.

„Unire deplină între voi!“ Unde e marele și generosul Român sĕ vadă cum în diua de adĭ nisce ómenĭ închipuițĭ, lipsițĭ de prudență și prevedere, nisce suflete micĭ se fălesc, că pot lua în deșert unirea între frațĭ?

Vremurĭ marĭ ómenĭ micĭ! Óre acésta sĕ fie zestrea, ce ni-o a hărazit'o șagalnica sórte după atâtea jertfe și suferințe, în mijlocul persecuțiunilor și al restriștelor?

De ar învia Bărnuțiu, Iancu, Papiu și contemporanii lor și ar vedé cine se îmbulzesc a fi adĭ dascălii tinerimeĭ nóstre din munțĭ și din câmpii, dela Olt până la Someș, dela Crișurĭ până la Mureș și Tisa, nu s'ar reîntórce ei érăși plinĭ de amărăciune în mormintele lor?

Dér nu! nu se póte, ca acest brav popor, care, și sclav fiind, a sciut a-se face sĕ fie admirat pentru vitejia, istețimea și generositatea sa, sĕ fie condamnat a avé la începutul seculuĭ al douĕ-decilea ast-fel de înainte mergĕtorĭ micĭ la inimă.

Are poporul nostru între fiĭ sĕĭ tinerĭ și bĕtrânĭ destui bărbațĭ, carĭ se pot ridica la înălțimea țintei, ce trebue sĕ o urmăréscă națiunea română mândră de sângele ce curge în vinele sale, carĭ au și inimă și minte deșteptă și abnegare destulă, ca sĕ înțelégă, că cântarea barduluĭ nostru „unițĭ în cuget, unițĭ-vĕ 'n simțirĭ“ n'a avut menirea de-a servi urmașilor legiunilor Romeĭ numaĭ ca distracțiă între pocale, ci că acéstă cântare are o înfricoșată seriositate pentru ei.

Încă nu s'a stins sĕmĕnța „curagioșilor fii ai Carpaților“ și nădăjduim în Dumnedeu, că ghiața desamăgirilor și a neîncrederiĭ, ce au sădit'o între ei în anii din urmă uneltirile strĕine, se va topi la căldura iubireĭ și a devotamentuluĭ pentru națiune, ér inimile lor desamorțite se vor însufleți cu nou putere pentru apĕrarea și întărirea naționalitățiĭ române.

Ținta e mare și vrednică de orĭ ce jertfe și suferințe!

Christos a înviat!

Frumósă este sĕrbătórea Crăciunuluĭ, care ne reamintesce nascerea Mântuitoruluĭ și inaugurarea vremurilor de nădejde pentru neamul omenesc.

Dér și maĭ înălțătóre este sĕrbătórea Pascilor, care ne reamintesce biruința luĭ Christos asupra morțiĭ și îndeplinirea speranțelor prin înviere.

Decă Christos n'ar fi înviat din morțĭ, tótă credința nóstră ar fi deșartă. De aceea de douĕ miĭ de anĭ tóte popórele pe acest act supranatural al învieriĭ fiuluĭ luĭ Dumnedeu își întemeiéză credința și speranța, și gândindu-se la învingerea lumineĭ asupra întunericuluĭ, a adevĕruluĭ asupra minciuneĭ, găsesc mângăiere în nĕcazurile viețiĭ.

Mulțĭ dușmanĭ s'au ridicat în potriva adevĕruluĭ învieriĭ în timp de douĕ miĭ de anĭ. Au fost ómenii dela putere ceĭ dintâi, carĭ s'au ridicat contra aceloră, carĭ mărturisiau învierea și adevĕrurile propovĕduite de cel Inviat și de apostoliĭ luĭ.

Împĕrații romanĭ sute de anĭ au prigonit pe Creștinĭ, confiscându-le averile, ardĕndu-ĭ pe rug, aruncându-ĭ în gura fiarelor sĕlbatice, ca sĕ fie sfâșiațĭ. Miĭ și miĭ de mucenicĭ și-au pecetluit cu sângele lor credința în blândul Mântuitor, care s'a coborît din cer, sĕ rescumpere lumea.

S'au sculat învĕțațĭ și filosofiĭ alăturea cu puternicĭ cârmuireĭ și au vrut sĕ dovedéscă, că învĕțăturile creștinescĭ sunt deșerte și neadevĕrate. Dér învĕțăturile filosofilor s'au risipit în vênt și vorbele lor n'au găsit resunet, pe când creștinismul s'a rĕspândit în mod uimitor și a cucerit tot pământul.

S'au ruinat împĕrății și s'au prăbușit tronurĭ. Fie-care din cele douĕ-decĭ de veacurĭ a adus schimbărĭ. Popórele cele maĭ puternice au perit, orĭ s'au contopit în altele, nimic nu s'a ales din învĕțăturile false ale dușmanilor religiuneĭ creștine, singură religiunea luĭ Christos a rĕmas strălucitóre, biruitóre în tóte veacurile.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“.

Preumblărĭ în Bucurescĭ.

XXIX.

Iubite amice!

La noi e timp de primăvară si rĕndunelele sosind din țĕrile depărtate, unde au iernat, au început sĕ anunțe revĕrsatul dileĭ, cântând melodios diorele, berzele cu piciórele lor lungĭ se preumblă falnic pe marginele lacurilor dimprejurul Bucurescilor și florĕresele umblă pe strade oferind trecĕtorilor spre cumpĕrare florĭ de primăvară]: micșunele frumușele, viorele și didițeĭ, că mult ne-au fost dor de ei.

Érnă pot dice că n'am avut și arendașuluĭ loculuĭ din grădina numită turcesce *Cismigiu* i-au mers treburile rĕu de tot. Néuă și ghiéță nefiind ca în palmă, patinele n'au avut căutare și patinĕtorii ceĭ cu banĭ s'au preumblat în trăsurĭ la șosea; ér ceĭ cu punga golă au mĕsurat stradele pe jos în Bucurescĭ. Intre pedestrașĭ eram cel dintâiŭ și trecênd pe la porțile Academieĭ Române, mĭ-am adus aminte de secțiunea literară a „Asociațiuneĭ transilvane“, care ș'ar fi manifestat dorința, că în colaborare cu savantul corp academician sĕ unifice limba literară daco-română. Vĕ mărturisesc, că orĭ-cât mĭ-am bătut capul, nu pot înțelege ce vré sĕ dică acéstă unificare. O limbă maĭ fără dialecte și maĭ unificată, decât limba daco-română nu se póte. Nenorocirea e însĕ, că vrăbiórele primăvĕratice de peste munțĭ, carĭ ciripesc în foiletónele gazetelor în prosă și poesie, nu sciu s'o cârmuéscă.

Frumseța limbeĭ nóstre în graiu și în scris e în firea sintaxeĭ ei simplă și ușora; ér nu îngrămădirea pe hârtie a cuvintelor turcescĭ, ungurescĭ sĕu a archaismelor bulgărescĭ, carĭ n'au rațiune de a fi în limba nóstră.

Periódele chilometrice nu sunt accesibile și suportabile în limba română și tot atât de puțin accesibile sunt și particularismele locale, carĭ nu pot fi înțelese, decât numaĭ de conlocuitorii din aceeașĭ localitate cu scriitorul; de esemplu: cine ar puté ghîci, că *tocana* chiorĕnă însémnă *mămăligă*, că *haisa* „Tribuneĭ“ e identică cu *gonă*, că particularitatea bucurescéuă *a lua mésa* ar fi tot una cu *a cina*, că și cuvêntul turcesc *cismea* ar însemna *fântână*.

Limba nóstră e destul de unită în literatura eclesiastică, în cronicele ardelenescĭ, moldovenescĭ și muntenescĭ și în scrierile autorilor noștri clasicĭ vechĭ și noi, și ea nu cere altceva dela tinerele generațiunĭ, care se ocupă cu literatura, decât ca sĕ-o studieze și sĕ n'o *desunéscă*.

Tineriĭ noștri, carĭ încep a-se ivi pe orisontul literatureĭ, n'au decât sĕ citéscă cu cea maĭ mare luare aminte „*Ultima radă din viéța luĭ Eminescu*“ scrisă de Riria și publicată maĭ deunădĭ în „Archiva“ d-luĭ profesor Xenopol dela Iașĭ, și sunt sigur, că vor vedé în acéstă lucrare literară o perfectă unire a limbeĭ române în fond și în formă, ca și în cugete și în simțirĭ. Sublimele ideĭ sunt întrupate și esprimate în cuvinte, pe carĭ toțĭ Românii le înțeleg.

O deosebită plăcere mĭ-a făcut declarațiunea Ririeĭ, când cu ocasiunea unuĭ bal la Repedea, asistând în costum național a refusat sĕ jóce dicênd: „cătrința românéscă se potrivesce greu cu danțurile strĕine“.

Tot asemenea afirm și eu, că ha na greóie nemțéscă, sĕu unguréscă croită după moda sintaxelor acelor limbĭ strĕine, se potrivesce și maĭ cu greu pe sveltul și gingașul corp al prea frumóseĭ limbeĭ nóstre naționale. De aceea, tinerii literațĭ de peste munțĭ numaĭ pĕtrundênd regulile sintaxeĭ limbeĭ române și părăsind localismele neînțelese, precum și latinismele de curênd fabricate și vîrîte cu de-a sila în limbă: ca *congrua*, *sistat, rațiociniu* și altele, vor ajunge ca scrierile lor sĕ fie *unificate*, sĕu maĭ bine dis, la fel cu ale celor din regat.

Profitând de acéstă ocasiune voiŭ aminti și eu unele fire întunecóse din viéța poetuluĭ Eminescu cu care mĕ întêlneam maĭ în tótă diua în órele libere, când era în Bucurescĭ redactor la diarul conservator „Timpul“ și eu eram la diarul liberal „Românul“. Datele, pe care îmĭ permit a-le aduce la cunoscința publiculuĭ, mi-le-a comunicat chiar poetul în dilele luĭ senine.

La 1874 în luna luĭ August, Eminescu, fiind doctorand în filosofie, consiliul Miniștrilor presidat de marele bărbat de stat Lascar Catargi, la propunerea d-luĭ Maiorescu, ministrul de atuncĭ al învĕțământuluĭ public, l'a numit provisoriu în postul de bibliotecar al biblioteciĭ universitățiĭ din Iașĭ.

Măria Sa Carol I, — Domnul Românilor, așa se întitulau în actele oficiale Domnitoriĭ principatelor unite — a binevoit sĕ confirme definitiv acea numire.

La 1 Septemvrie 1874, Eminescu, intrând în atribuțiunile funcțiuneĭ, ce i-s'a încredințat, intervenea la autoritatea școlară

La numĕrul acesta este un adaus de douĕ paginĭ.

Duşmanii creştinísmului nicĭ adĭ n'au dispărut cu desĕvêrşire, pentru-că aşa a lăsat Mântuitorul, ca neghina sĕ nu fie smulsă din grâul cel curat și cei ce mărturisesc adĭ învĕţăturile lui Christos n'au încetat de-a fi espuşĭ la fel de fel de ispite, însĕ adevĕrul propovĕduit înainte de asta cu douĕ mii de anĭ strălucesce mereu cu aceeaşĭ splendóre.

Poporul român este şi el un popor creştin şi ca atare iubesce adevĕrul şi dreptatea mai pe sus de tóte.

Comóra credinţei întemeiate pe învierea Mântuitorului este păzită cu sfinţenie in colibele celor sĕracĭ, ca şi în casele celor bogaţĭ.

Adevĕrul şi dreptatea! Acestea sunt devisele sub scutul cărora poporul român întotdéuna a găsit mângăiere.

Mulţĭ duşmanĭ a avut acest popor în timpul, de când a fost adus pe aceste plaiurĭ de împĕratul roman Traian.

Sunt aprópe douĕ mii de anĭ de-atuncĭ, va sĕ dică suntem şi noi tot aşa de vechĭ, ca şi Creştinismul — şi n'am perit.

Şi au fost timpurĭ şi mai grele, decât acelea, pe carĭ trebue sĕ le străbatem adĭ.

Au venit popóre barbare asupra nóstră, carĭ au pustiit totul. Poporul român s'a retras atuncĭ la munţĭ şi în ascundĕtórele acestora şĭ-a păstrat moştenirea cea mai scumpă, ce póte sĕ aibă un popor: limba şi credinţa!

Aceste douĕ lucrurĭ şi în dina de astădĭ sunt ţinta adversarilor, dér speranţa nóstră este tare, că precum ne am putut păstra comóra cea mai scumpă în timp de atâtea vécurĭ, nu o vom pierde nicĭ acuma.

Precum străbunii noştri se retrăgeau în munţĭ dinaintea valurilur cotropitóre, aşa şi noi acuma ne retragem la vatra familiară, unde cultivându-ne limba şi legea, aşteptăm timpurĭ mai bune, când adevĕrul şi dreptatea poporului nostru va învia.

Cu încrederea nestrămutată, ce o avem în trăinicia poporului nostru, trimitem cetitorilor salutul obicĭnuit în tótă lumea creştinéscă cu ocasiunea sfintelor Pascĭ:

Christos a înviat!

Revista politică.

Dela mórtea ministrului de comerciu *Horanszky*, întêmplată adĭ e sĕptĕmâna séra, cercurile politice din Budapesta sunt mult preocupate de întrebarea, că cine va fi viitorul ministru de comerciu. Până acum nu s'au făcut decât combinaţii în vênt, nicĭ o scire positivă nu s'a dat încă asupra acestei întrebărĭ. Una din foile guvernamentale din Budapesta spune, că ministru-preşedinte Szell va merge pe la începutul sĕptĕmânei viitóre la Viena, ca sĕ facă propunere monarchului cu privire la umplerea acestui scaun vacant în ministeriu.

*

In *dieta ungurescă* s'a sfîrşit Marţĭ desbaterea budgetului ministeriului de culte şi instrucţiune publică. In şedinţa de Miercurĭ s'a început desbaterea budgetului ministeriului de justiţie.

*

Asupra situaţiunei din punct de vedere bisericesc, în care se află fraţii noştri din *Bucovina*, diarul cernăuţean „Deşteptarea“ se pronunţă în chipul următor:

Românii din Bucovina stau érăşĭ în préjma unor numirĭ hotărîtóre pentru binele diecesei. Românii nu pot renunţa nicĭ la unul din posturile, ce vor avé sĕ se ocupe, nu pot renunţa din punct de vedere naţional, ca şi din punct de vedere al intereselor diecesei. La timpul sĕu s'a trecut deplin cu vederea vocea Românilor, şi a fost ignorat dreptul lor istoric. Adĭ însĕ nu mai póte fi aşa. Adĭ a sosit timpul, ca clubul român parlamentar sĕ se angajeze hotărît în afacerea actuală a diecesei bucovinene gr.-or., conform cu adevĕratele interese ale Românilor.

Dorim fraţilor noştri isbânda deplină a postulatelor lor bisericescĭ naţionale, căcĭ numai dela o isbândă ca acésta pot ei spera întărirea pe tóte terenele vieţii publice naţionale.

*

In *Rusia* fierbe şi clocote. Ne aducem aminte, cum în anul trecut studenţii dela universităţile rusescĭ, alăturându-li-se şi muncitorii, au pus la cale o adevĕrată *mişcare revoluţionară*. Ei se resculară în potriva regimului absolutist şi de teróre, ce dăinuesce în marele imperiu al Ţarilor, şi cereau drepturĭ şi libertăţĭ politice şi individuale. Mişcarea de anul trecut s'a transformat într'o mişcare de luptă înverşunată contra puternicilor stăpânirii rusescĭ, de atentate şi asasinate. Lupta nu mai putea fi dusă pe faţă, căcĭ cei carĭ o înşghebaseră, studenţii, erau suprimaţĭ în fel şi formă, mulţĭ din ei cădură victimă a despotismului şi al terorii, învĕţămêntul universitar fù aşa dicênd suprimat, numĕroşĭ studenţĭ au fost trimişĭ la Siberia şi manifestarea ideilor de libertate deveni imposibilă. Studenţii şi-au luat dér refugiu la atentate şi asasinate. Armei teribile a rĕsbunării i-a cădut victimă — după-cum se scie — şi ministrul rusesc de interne Sipiaghin. Arestările în Rusia se fac pe-o scară întinsă. Mulţĭ dintre studenţĭ însĕ s'au refugiat în strĕinătate. In Paris s'au descoperit 15 studenţĭ, carĭ aveau legăturĭ cu cei din Rusia şi în unire cu aceştia organisau comploturĭ. Cei 15 arestaţĭ în Paris au fost ceruţĭ din partea Rusiei sĕ li-i estradee.

*

Intre *Sêrbi şi Bulgarĭ* relaţiile sunt érăşĭ încordate din causa numirii archimandritului sêrb Firmilian de metropolit în eparchia Scopia din Macedonia. Când Bulgarii au audit de acésta şi scirea fù oficial confirmată de către agenţia diplomatică bulgară din Constantinopol, ea a produs o viuă surescitare în spiritele din Bulgaria. Visitele, ce era sĕ le facă deputaţii bulgarĭ la Belgrad, au fost imediat contramandate şi o vie polemică de învinuirĭ reciproce s'a început în gazetele bulgărescĭ şi sêrbescĭ. Mai mult, guvernul principatului bulgar, sprijinit de tóte grupările politice, a protestat energic la Pórta otomană, făcêndu-o responsabilă de turburările, ce se pot nasce din causa investirii lui Firmilian.

Se dice, că cestiunea investirei lui Firmilian a pus'o pe tapet Rusia, ca ast-fel sĕ potolésca pofta de rĕsbunare a Bulgarilor. Ambasadorul rus Sinovjew din Constantinopol, în numele Ţarului a cerut Sultanului confirmarea lui Firmilian. La ameninţările exarcului bulgar, că va demisiona, Sinovjew a rĕspuns: „Sĕ demisionezĭ Sfinţia Ta, şi sĕ te ducĭ la Tîrnova; numai în principatul bulgar póte sĕ esiste biserică bulgărescă“. In urma acestui rĕspuns, exarcul a protestat la Pórtă, ér mitropolitul bulgar din Scopia a protestat împreună cu tóte comunităţile bulgărescĭ din eparchia sa. Lucrul pare a fi pus la cale de Rusia, cu scop de a propune ridicarea schismei şi mutarea exarcatului bulgar în Bulgaria.

*

Socialiştii din *Belgia* au desarmat. Consiliul muncitorilor din Brucsella a hotărît într'o adunare, ca sĕptĕmâna acésta sĕ înceteze cu greva şi sĕ reia munca. Acésta însémnă fără îndoială victoria şi consolidarea conservatorilor belgienĭ, carĭ n'a voit sĕ cedeze nimic din politica lor.

Progresiştii belgienĭ sunt însĕ de altă părere. Ei dic, că victoria conservatorilor (clericalilor) e numai aparentă. Socialiştii ar fi desarmat numai din causă, că continuând greva, ar fi zădărnicit speranţele pentru o revisuire a constituţiei, fiind-că partea cea mai mare dintre industrialĭ sunt liberalĭ.

*

Mult s'a scris şi s'a vorbit în dilele acestea despre posibilitatea şi imposibilitatea încheierii păcii în *Africa-de-Sud*. Diarul „Times“ din Londra a făcut dilele trecute o revistă asupra situaţiunei, décă Burii ar fi aplecaţĭ sĕ depună armele. Fóia englesă spune, că în decursul negocierilor Burii s'au putut convinge, că principiile politice ale Englitereí sunt nestrĕmutate. Burii nu se pot tocmi cu Englesii din simplul motiv, că ei nu pot sĕ îmbie nimic Angliei. Englesii doresc pacea, dér o pace onorabilă şi durabilă. Schalk-Burger şi soţĭ au putut sĕ se convingă în Pretoria, că nu va fi rĕu pentru Burĭ, décă vor capitula.

Firesce, că aceste sunt dorinţĭ englesescĭ. Burii la rêndul lor vorbesc şi cugetă cu totul altfel. Ei nu se pot considera de învinşĭ, tocmai atuncĭ când au dat dovadă de puterea şi vitejia lor şi când situaţia pentru ei a devenit érăşĭ favorabilă în urma victoriilor, ce le-au repurtat asupra armatelor lui Kitchener.

Conferenţele din Pretoria s'au încheiat. Generalii burĭ s'au dus érăşĭ în lagĕrele lor, fără ca sĕ se fi ajuns la un resultat positiv. Pacea o doresc şi unii şi alţii, însĕ Englesii cer dela Burĭ imposibilităţĭ, ér Burii pun condiţiunĭ, pe carĭ Anglia nu le va iscăli. Nu rĕmâne decĭ, decât continuarea rĕsboiului

---

superióră cu rugarea ca sĕ înzestreze biblioteca cu cărţĭ din carĭ tinerimea se pótă învĕţa stilistica română.

In acest scop întrând în negocierĭ cu un librar-anticar şi înaintând o listă cu preţurile şi cu cărţile sĕu manuscrisele carĭ se găseau în librărie, între altele, raporta următórele:

„Literatura română din secolii XVI, „XVII şi XVIII e representată prin 269 „opurĭ tipărite, dintre carĭ cele mai multe „bisericescĭ. Sfertul întâiŭ al secolului nostru pórtă asemenea caracterul secolului al „XVIII-lea. Cártile bisericescĭ, ca trebuinţă „generală a poporuluĭ, prevaléză, cărţĭ mirene nu se tipăresc, ci se lăţesc numai în „manuscripte. Insa-şĭ *condica civilă* a Moldovei (din secol. acesta) a fost tipărită „numai de frica plastografiei, după cum se „vede din prefaţă.

„Decĭ se póte stabili în genere principiul, că numai cărţile bisericescĭ se tipăreau de regulă, ér lectura laică a secolilor trecuţĭ şi din începutul acestuia e cuprinsă — maxima parte — în manuscripte. Ar fi decĭ de dorit, ca în marginile restrinselor mijlóce, ce s'au încuviinţat bibliotecei, sĕ se adune acéstă literatură an cu an, însĕ continuŭ şi sistematic.“

„In privirea cărţilor bisericescĭ mai „observ, că data tipăririi nu e mei nicĭ „odată aceea a compunerei lor şi când esistă „vre-o a doua ediţie, ea nu-i decât reîmprimarea celei dintâiŭ, fie acésta orĭ-cât „de veche. Er o categorie deosebită de „manuscripte o formézâ acelea, carĭ esistă „şi tipărite, dér sunt cu mult anterióre epocei tiparirei lor. Acestea sunt numerose „în limba română. Importanţa scrierilor „acestora nu se póte stabili teoretic şi de „dinainte, ea se vede abia în curgerea vremei şi se schimbă după punctele de vedere, carĭ predominéză la studiul lor. Netăgăduită este însĕ valórea lor stilistică şi „lexicală. *Stilistică*, căcĭ nu sunt scrise sub „influinţa limbelor moderne, cel puţin nu „a celei francese, şi se găsesc în locuţiunĭ, „carĭ încep a dispăre din limba de astădĭ „şi se înlocuesc prin şablóne de frase, „streine desvoltărei de pănă acum a limbei „nóstre; *lexicală*, prin mulţimea de cuvinte „originale, pe carĭ scriitorii bisericescĭ şi „laicĭ, siliţĭ sĕ recurgă la proprii mijlóce, „le întrebuinţéză în compunerile lor.“

După un serviciu de 9 lunĭ, şi anume a 1 Iulie 1875 Eminescu a fost trecut de la bibliotecă în postul de revisor şcolar al judeţelor Iaşĭ şi Vaslui în locul unui Agura bulgar, care după liberarea Bulgariei a trecut la Sofia, unde a ocupat portofoliul Ministeriului cultelor şi al instrucţiunei publice.

Venind vorba de acest Bulgar, îmĭ reamintesc un incident fórte caracteristic; şi anume, se dice că d-l Agura ar fi întrebat, când era în ţéră, pe d-l Haşdeu, décă domnia-sa încă ar fi strĕin de origine?

D-l Haşdeu, cu ironia sa genială, ar fi rĕspuns, că coborînd dintr'o familie poliglótă nu-şi póte precisa originea, însĕ un lucru îl póte spune cu siguranţă, că n'are cap bulgăresc.

Reluându-mĭ firul, constat că Eminescu ca revisor şcolar, n'a funcţionat de cât numai pănă la 1 Iunie 1876, când, conform relelor nóstre deprinderĭ de a premeni necurmat personalul administrativ, a fost înlăturat din serviciul statului fără nicĭ un motiv.

La 16 Iulie 1876 o altă lovitură şi mai grea l'a atins fiind dat în judecată, că ar fi înstrăinat cărţĭ din bibliotecă. Sub povara acestei loviturĭ morale a stat până la Decemvrie 1877, când parchetul tribunalului din Iaşĭ a stins acţiunea penală ca nefiind cas de urmărire.

Cu modul acesta, marele măestru al poesiei române, în mai puţin de doi anĭ cât a ocupat funcţiunĭ publice, a avut sĕ sufere o înlăturare din serviciu şi o acţiune penală ca recompensă naţională.

Rĕmas fără serviciu şi împins de fóme a trebuit sĕ se arunce în vêrtejul pressei militante, pentru-că un alt câmp deschis nu găsea pentru produsele sale literare, care sĕ-i procure pânea de tóte dilele.

La noi înalta societate nu prea se îndeletnicesce cu încuragiarea artelor şi a literaturei naţionale, clasa de mijloc neavênd cultură şi consciinţă naţională, nu simte trebuinţă de a-şĭ nutri sufletul cu cărţĭ folositóre, şi plutocraţia, eram sĕ dic aristocraţia, după-ce şĭ-a umplut punga, părăsesce ţéra spre a trăi în linişte la Paris, Viena, Atena şi chiar la Sofia.

In fond judecând, Eminescu, ca diarist, combătând cu tótă puterea convingerei sale *fraseologia góla şi stérpă* menită, cum dicea el, a revolta simţĕmintele ómenilor culţĭ, nu aparţinea nicĭ unui partid politic; el era naţionalist în tótă puterea cuvêntului.

In articolii sĕi politicĭ, publicaţĭ în „Timpul“, îşĭ desfăşura tótă puterea intelectuală în scopul de a opune, cum afirmă chiar şi d-l Maiorescu, elementelor streine intrate în pătura supra-pusă importanţa elementului român autochton şi de a formula sintesa unei direcţiunĭ istorice naţionale în conducerea afacerilor publice ale statului român.

Tot asemenea afirmă şi distinsul profesor, D. A. Laurian, în discursul rostit la

Serbarea Sfintelor Pascĭ in Bucurescĭ.

Erĭ séra de Vinerea-Mare, Majestatea Sa Regele, însoțit de Alteța Sa Regală Principele moștenitor și urmat de Curtea Regală, a mers la órele 7 și jum., la biserica Mitropoliei spre a asista la serviciŭ.

Domnii miniștrii, domnii președințĭ și membrii Corpurilor legiuitóre aflațĭ în Capitală, înalții funcționarĭ, oficerii generalĭ și superiorĭ din garnisónă, s'au dus la orele 7 și un sfert la Mitropolie.

Detașamente din diferite corpurĭ ale garnisónei au stat înșiruite în curtea Mitropoliei, în tot timpul ceremoniei ocolirei Sfântului Epitaf.

Adĭ Sâmbăta Paștilor, la orele 12 din nópte, Majestatea Sa Regele, însoțit de Alteța Sa Regală Principele Moștenitor și urmat de Curtea regală, escortat fiind de un escadron de gendarmĭ ai Capitalei, va merge la Mitropolie, la Sfânta Inviere.

Vor asista la acéstă ceremonie: d-nii miniștrii, d-nii președințĭ și membrii ai Corpurilor legiuitóre presențĭ în Capitală, înalții funcționarĭ și oficerii generalĭ și superiorĭ din garnisónă.

Momentul când I. P. S. S. Mitropolitul Primat exclamă: „Christos a înviat", se va anunța Capitalei prin 101 tunurĭ de pe Dealul Spirei.

Conform vechilor tradițiunĭ, se va scrie Evanghelia Sfântului Ión, pe care M. S. Regele o va semna și care se va învesti la urmă cu sigiliul statului.

M. S. Regele va lua apoi în mână Sfânta Cruce, înaintea căreia se vor închina asistenții.

O gardă de onóre cu musica va sta în fața mitropoliei, în timpul ceremonieĭ Sfântei Invierĭ.

Ținuta pentru persónele, ce vor asista la aceste ceremonii, va fi:

Vinerĭ, ținuta de doliŭ. Pentru civilĭ: frac, cravată și mănușĭ negre, decorațiunĭ (marile crucĭ fără cordon); pentru militarĭ: ținută de ceremonie (oficerii generalĭ: tunica cu gulerul roșu); decorațiunĭ (Marile crucĭ fără cordon).

Sâmbătă, ținuta de gală. Pentru civilĭ: frac, cravată și mănușĭ albe; pentru militarĭ: ținută de ceremonie.

Reclamațiunile contra listelor electorale provisorice.

Atragem atențiunea celor cu drept de alegere, că conform legei, *listele electorale provisorice* ale *alegĕtorilor de deputațĭ dietalĭ* pentru anul viitor (1903) s'au compus și că terminul de reclamațiune va începe cu diua de 5 Maiŭ și va dura până la 15 Maiŭ st. n. anul curent, ér dela 16 până la 25 Maiŭ se pot face observațiunile asupra acestor reclamațiunĭ.

Pentru scopul acesta listele electorale provisorice din cele două cercurĭ electorale ale comitatului Brașov, vor fi depuse dela 5—25 Maiŭ a. c. în biroul președintelui comitetului central, ér catalogul alegĕtorilor din comunele diferite e depus la primăria (casa satului) fie-cărei comune din comitat, pentru-ca fie-cine sĕ le pótă esamina și la cas de lipsă decopia, dela órele 8—12 a. m. și 2—6 p. m.

Incât pentru listele electorale provisorice din cele două cercurĭ electorale ale orașului Brașov, ele se pot vedé și decopia de orĭ și cine la primărie (magistrat) tot dela 5—25 Maiŭ a. c. dela órele 8—12 a. m. și 2—6 d. m.

Privitor la propria sa persónă póte fie-cine reclama în contra listelor (décă e lăsat afară din ele, séu e greșit scris etc.) Afară de acésta fie-cine e îndreptățit a reclama contra orĭ-cărei întroducerĭ, séu eliminărĭ (lăsare afară) din listele acelui cerc de care se ține.

Reclamațiunile se fac dela 5—15 Maiŭ în scris; pe o singură cólă unul póte face reclamărĭ și pentru mai multe persóne din cercul, de care se ține.

Reclamările le póte ceti orĭ și cine și 'șĭ póte face dela 16—25 Maiŭ observările sale la ele, asemenea în scris și pentru fie-care reclamare separată au a-se face separat.

Cererile cu reclamările séu observările asupra reclamărilor, sunt a se înainta primăriilor comunale.

Asupra acestor reclamărĭ și observărĭ comitetele centrale (comitatens și orășenesc) vor decide în luna lui Iunie. Ședințele vor fi publice.

SCIRILE DILEI.

— 13 (26) Aprilie.

***Sĕrbătorĭ fericite** cetitorilor, colaboratorilor, corespondenților și amicilor foiei nóstre, precum și tuturor fraților din apropiere și din depărtare!*

Fundațiunea Șaguna. Fundațiunea fericitului archiepiscop și metropolit Andreiŭ Baron de Șaguna, întemeiată prin dispozițiunile testamentare ale nemuritoriului archipăstor, representa la luarea în primire a ei, la 1873, o sumă de 75.427 fl. Conform testamentului, avea sĕ fie inactivată când capitalul va ajunge la 100.000 fl., ceea-ce s'a și întêmplat la finea anului 1877. Capitalul a crescut la 100.460 fl. 68 cr. Calculul este făcut după curs și nu după valórea nominală a hârtiilor, în carĭ era plasată fundațiunea. Drept aceea inactivarea ei s'a amânat până la 1871, când s'a ridicat la 137.381 fl. 93 cr. De la acest an încóce s'a început oferirea ajutórelor: *a)* pentru zidirea de bisericĭ 2/4 din venit, *b)* pentru zidirea de șcóle 1/4; ér 1/4 capitalisare. Ajutórele votate până acuma sunt: pentru bisericĭ 153.912 II. Pentru șcóle 76.380. La olaltă 230.292 corónе. Pe lângă acésta s'a dat secretarului o remunerațiune anuală de 200 cor., fișcalului de 200 cor.. diurne membrilor comisiunii circa 400 cor., la an. Cu finea anului 1901 fundațiunea Șaguna represintă o valóre de *367.889 cor., 17 fil.*

Mórtea unui binefăcĕtor. Vinerĭ, 18 Aprilie n., a rĕposat în comuna Sava, pe Câmpie, *Alexe Bidian*, la vêrstă de 78 anĭ. El fŭ înmormêntat Lunĭ în 21 Aprilie n. Rĕposatul a lăsat averea sa de peste *140,000* corónе în grija Prea Ven. Consistoriu metropolitan din Blașiŭ, ca din venitele ei sĕ se împartă *stipendii* copiilor rudelor sale mai apropiate, carĭ sĕ învețe măestrii, negutătorie și plugărie, cu condiția sĕ rĕmână fii credincioșĭ ai bisericei și neamului. Din suma testată 20% sĕ se capitaliseze. La înmormêntare au funcționat d-l canonic din Blașiŭ Dr. Vasilie *Hossu* și directorul „Economului" Basiliu *Podóbă*, invitațĭ anume din partea familiei la acest act trist. Cuvêntul funebral l'a rostit d-l B. Podóbă; a vorbit apoi d-l Dr. V. Hossu, lăudând faptele rĕposatului.

Societatea „Transilvania" din Bucurescĭ face cunoscută mórtea unuia din cei mai zeloșĭ amicĭ și promovătorĭ ai culturei nóstre românescĭ, a lui *Alexandru Lupașcu*, fost membru la înalta curte de compturĭ, deputat și senator, și unul din fundatorii acestei societățĭ cu menirea de-a veni în ajutorul culturei tinerimei ardelene. Din incidentul acesta societatea „Transilvania" a făcut următorul anunț subscris de d-l G. *Misail* președinte și de d-l D. *Rațiu* secretar:

Cu cea mai profundă durere îndeplinesc trista pentru mine datorie, de-a vĕ aduce la cunoscință, că d-l Alexandru Lupașcu, iubitul nostru președinte de onóre, fost vice-președinte și cassar 33 de anĭ al acestei societățĭ, spre a cărei fondare a contribuit atât de mult, a încetat din viéță astădĭ, 8 Aprilie, la domiciliul sĕu din str. Cosma 12.

Societatea nóstră, față de acest eminent bărbat, e cu deosebire datóre a-i aduce tóte onorurile, ce-i stau în putință pentru a-șĭ lua ultimul rĕmas bun, ca dela acela, carele ne-a servit, nu ne-a uitat și nu a lipsit din mijlocul nostru până la ultimul moment, conlucrând cu noi toți pentru binele societății ce am fundat.

Un bust al lui Ion Brătianu. Joi a fost espediat la Drăgășanĭ bustul lui I. C. Brătianu, esecutat de sculptorul C. Bălăcescu. Contrar obiceiurilor, statua nu va fi învĕlită, până la inaugurare, în tradiționala pânză albă, ci în tricolorul național. La inaugurarea bustului, care va avé loc în prima di după Pascĭ la Drăgășanĭ, vor asista miniștri D. Sturdza, I. I. Brătianu, S. Haret și B. Misir. Un mare numĕr de senatorĭ și deputațĭ au anunțat, că vor participa la acéstă serbare.

O nouă însoțire românéscă. In Hunedóra s'a pus la cale înființarea unei însoțirĭ economice (magazin de cereale ș anticipații). In acest scop s'a trimis o circulară la mai multe persóne marcante, prin care sunt invitațĭ la o consfătuire a fondatorilor pentru diua de 30 Aprilie st. n. a. c. Cu acéstă ocasiune se vor discuta modalitățile înființării, proiectul de statute, și se vor face pașii necesarĭ pentru ținerea adunării constituante.

Din Orăștie. „Libertatea", fóie sĕptĕmânală, ce apare dela anul nou în Orăștie, aduce la cunoscința cetitorilor sĕi următórele: „D-l Dr. *Ales. de Vajda-Voevod*, printr'o scrisóre privată către d-l Dr. A. Vlad, ne face cunoscut, că *se retrage din gruparea fondatorilor „Libertății"*.

Premiile Academiei române. Academia română a dispus, ca premiul Adamaki sĕ fie distribuit ast-fel: D-lui I. Zane 2800 lei pentru volum al II-lea din „Proverbele române". D-lui Al. Vlahuță 1000 de lei pentru „România pitoréscă". D-lui Ludovic Dauș 400 de lei pentru poema „Eglé". D-lui I. Găvănescu 500 de lei pentru „Elemente de psihologie": D-lui A. Onciul dela Brünn 500 de lei pentru „Dreptul administrativ la Românĭ". D-lui Ernest Georgiu 400 de lei pentru „Vînătórea în România". Afară de acésa i-s'a acordat d-lui Dr. *Urechiă* 5000 lei din fondul Lazar pentru lucrarea sa „Noțiunĭ de igienă" și d-lui Dr. *Ioan Mihalyi*, fratele Esc. Sale mitropolitului din Blașiŭ 4000 lei pentru lucrarea sa *„Diplome Maramureșene"* din secolul XIV și XV.

Șicanărĭ cu pașapórtele. Ni-se comunică din Săcele, că locuitorii de acolo, carĭ de timpurĭ imemoriale îșĭ câștigă pânea în România, de unde aducênd banĭ îșĭ achită birurile către guvernul ungar, sunt espușĭ la o mulțime de șicanărĭ cu pașapórtele și certificatele de trecere. Pentru câte un pașaport trebue sĕ aștepte câte 4—5 lunĭ, ér pentru un certificat câte 3—4 sĕptĕmânĭ. In acest timp bieții ómenĭ sunt trimisĭ dela Ana la Caiafa și interesele lor sufer enorm din causa întârdierei. — Ar trebui sĕ se ia mĕsurĭ, ca la comitat sĕ se aibă în vedere plângerile esprimate în aceste rîndurĭ și sĕ înceteze practica de până acuma.

Zăpadă în România. Din diferite locurĭ sosi în Bucurescĭ scirea, că a cădut zăpadă. Scirea a produs o mare îngrijire, fiind temerĭ de o compromitere a recoltei.

Concert în Bistrița. Dumineca la 13 Aprilie a. c. s'a dat un concert clasic în sala cea mare dela „Gewerbe-Verein" în Bistrița din partea dómnei *Irena Vladaia* primadonă la teatru național din Bucurescĭ Concertul — după cum ni-se scrie — a reușit atât de bine, încât pe lângă onórea cea mare făcută Românilor din Bis-

---

mormêntul poetului în Iunie 1889 dicênd:

„Ideia națională la Eminescu era imagina cea mai sântă a cugetăriĭ.

„Adversar al păturei suprapuse, Eminescu ținea cu o dragoste din cele mai înflăcărate la pătura românéscă a statului român. El găsea un frate în orĭ-ce Român. Póte că crescerea lui la Cernăuțĭ, Blașiŭ și Viena în cercul Ardelenilor contribuise mult la desvăluirea acestui sentiment, care la Eminescu luase espresiunĭ energice".

Mulțĭ susțin, că Eminescu era pesimist pentru-că ar fi fost pĕtruns de ideile pesimiste ale filosofului german Schopenhauer.

Nu împărtășesc acésta părere. Credința mea este, că caracterul lui drept și onest și spiritul lui pĕtrundĕtor, observând tóte defectele morale, culturale și politice ale societății nóstre din timpul în care trăia poetul, l'au făcut pesimist și i-au sporit amărăciunea sufletului, încât adese se plângea, că șĭ-a perdut bucuria de a trăi și dorința de a lupta în mijlocul unor întocmirĭ, ce i-se păreau a fi mincinóse.

Eminescu, care avea o cultură superióră, un talent deosebit și un temperament de artist, orĭ-cât de *impersonal* séu *desprețuitor* al bunului traiŭ, cum pretind unii că ar fi fost, totușĭ eu sunt convins, că pe lângă nemulțumirea sa sufletéscă cu starea lucrurilor de atuncĭ, mai era și grija materială care-l chinuia și il indispunea.

Un om fericit și mulțămit, orĭ-câtă inspirațiune poetică ar avé, nu cred că ar fi în stare sĕ-șĭ manifeste cugetările și suferințele cum și le înfățișéză Eminescu în următórea poesie *inedită* publicată în numĕrul 4 al *„Convorbirilor Literare"* din anul curent și care e de-o frumseța deosebită:

Ce suflet trist mĭ-au dăruit
Părinții din părințĭ,
De-au încăput numai în el
Atâtea suferințĭ?

Ce suflet trist și făr' de rost
Și din ce lut incert,
Că dup' atâtea amăgirĭ
Mai speră îndeșert?

Cum nu se simte blăstĕmat
De-a duce 'n vecĭ nevoi?
O, valurĭ ale sfintei mărĭ,
Luați-mĕ cu voi!

Numai acestei adâncĭ nemulțumirĭ sufletescĭ se póte atribui, că poetul n'a cântat de loc gloria armelor străbune, reînviată de armata română pe câmpiile Bulgariei în anul 1878, și décă nu trăia laureatul poet, Vasilie Alexandri, regele poesiei române, tinerile generațiunĭ presente și viitóre, n'ar avé pe *„Peneș Curcanul"*, care sĕ le inspire iubire și devotament pentru patrie și dinastie!

Pentru a puté cunósce mai de aprópe situațiunea materială a poetului, trebue sĕ avem în vedere două epocĭ, prin carĭ a trecut: una până în véra anului 1883, când a nebunit . . . . și alta de pe la anul 1885, când șĭ-a venit în fire. In prima epocă a trăit în *sĕrăcie* ca mai toțĭ diariștii noștri de profesiune, avênd atâta, cât îi trebuia de pe o di pe alta; în a doua epocă însĕ trăia în *miserie* completă.

In primăvara anului 1888, venind dela Botoșanĭ la Bucurescĭ, locuia într'o odăiță sĕrăcăciósă situată într'o cotitură întunecósă din fundătura unui coridor din etajul al III-lea al vastului labirint al hodorogitelor case ale lui Mercuș din piața teatrului. In acésta a lui locuință adese îl cercetam și rĕmâneam cu sufletul sdrobit, vedênd pe marele artist cu ghetele scâlciate, cu hăinele petecite, cu pălăria găurită și cuprins de grija, că a doua di neavênd cu ce-șĭ plăti chiria, va fi dat afară. In odaița acésta a stat până la finele anului 1888, când lovindu-l din nou bóla grea de mai înainte, a fost pentru a doua óră internat și intreținut de amicii sĕi în casa de sănĕtate a doctorului Șuțu din Bucurescĭ, unde a și murit în Iunie 1889.

Cât a trăit Eminescu a fost prea puțin cunoscut. Numai acum după 13 anĭ de la încetarea sa din viéță, a început lumea sĕ-l cunóscă și sĕ-l aprecieze.

Dorindu-vĕ din inimă, ca sfintele sĕrbătorĭ ale învierei Domnului nostru Isus Christos sĕ le petreceți în pace și sănĕtate, sper sĕ ne vedem în curênd la Brașov.

Bucurescĭ, în Aprilie 1902.

Teofil Frâncu.

La scaldă.

Avea ceva pĕrăul
Ceva prin gând avea,
Căcĭ dulcea lui cântare
Prea tainic rĕsuna.
Vedușe el viclénul,
La umbra de arin
O dulce copiliță
Ca flórea cea de crin.

Veduse el o mândră
Și gingașă făptură,
Care robesce inimĭ
Și mințile le fură,

triță, amintirea dómnei Vladaia va rĕmâné încă multă vreme la publicul cel mare și ales din Bistrița, care a avut fericirea de a asculta acest clasic concert. După concert a fost o veselă întrunire în otelul cel mare la „Regele Ungariei“. Artista a plecat din Bistriță spre Năsĕud de unde își va continua turneul și în celelalte orașe și centre românescĭ.

Bandele bulgare în Macedonia. Din Constantinopol se telegrafézā, că o bandă bulgară apărută apróре de Osmanije, a avut o ciocnire cu trupele turcescĭ. Șése Bulgarĭ au fost ucișĭ și 24 au fugit.

Populația Austriei. După ultimul recensĕmênt încheiat la 31 Decemvrie 1900, sunt în Austria propriu ḑisă: Germanĭ 9,167.898, Cehĭ 5.959.825, Polonĭ 4.260,961, Rutenĭ 3,343.323, Slovenĭ 1.192.750, Italienĭ 727.084, Croațĭ 711.939, Românĭ 230.962 Maghiarĭ 9.512. Evreii în tóte țĕrile austriace sunt: 1.224.708. Total *26.150.599 locuitorĭ.*

Comerciul cu ouĕle. Sașii din nouĕ comune din Transilvania s'au întovărășit și au format centrurĭ pentru acest scop. Unele din aceste tovărășii au adunat ḑilnic până la 1000 ouĕ, altele pe sĕptĕmână cel puțin 1—2 lădițe a 1440 ouĕ, pe carĭ le expediau la Budapesta și Berlin. Toțĭ au câștigat cel puțin un ban la ou față de anul trecut. Asta a fost cu putință numai fiind-că s'au scăpat anul trecut de comisionarĭ. Lucrul merită decĭ atențiunea locuitorilor noștri dela sate, căcĭ imitând pe Sașĭ vor avé aceleașĭ folóse. Din esemplul acesta se póte vedé ‘nc'odată, ce platesce întovărășirea într'ale economiei și comerciului. — Primăria din Budapesta a început sĕ se preocupe spre a instala o bursă specială pentru acest produs galinaceŭ. — Americanii au format trusturĭ spre a-i ridica prețul. Inaintea Paștilorĭ un trust a cumpărat 180.000.000 ouĕ! și prețul lor s'a urcat dela 25 banĭ bucata la 35 banĭ séŭ în loc de 45.000.000 lei cu cât se puteau vinde, s'au prins 63.000.000 lei, adecă un câștig de 18 000.000 lei.

Ce-i un ou? ḑicem noi! étă ce produc ouĕle,—ḑic ómenii economĭ și cu minte ca Americanii.

O licitație sângerósă a fost în comuna Maidan. Locuitorului M. Tr. era sĕ i-se vêndă mai multe lucrurĭ pentru o datorie. S'a rugat de creditor sĕ-l mai aștepte, dér acesta n'a voit. La licitație au fost puținĭ cumpĕrătorĭ, căcĭ datorașul îĭ amenințase cu mórtea. Când sĕ se termine licitația, M. Tr. a încuiat pórta și ajutat de cumnații lui, i-au luat pe cei din curte la bătaie. Esecutorul, ér mai ales creditorul și cei doi cumpĕrătorĭ, au fost sdrobițĭ rĕu. Datorașul și cu cumnații lui au fost arestațĭ.

Rĕscólă de țĕranĭ în Rusia. Din *Petersburg* se vestesce, că în guvernamentul *Pultava* țĕranii s'au rĕsculat și rĕscóla ia din ce în ce întindere mai mare. Țĕranii pîrjolesc și nimicesc tot ce le stă în cale. Țĕranii au distrus până acuma 63 de farme. Ei nu dau piept cu miliția, însĕ după-ce armata se retrage, ei continuă cu opera lor de distrugere. Țĕranii sunt ațîțațĭ de muncitorĭ.

Un proces monstru. In ḑiua de 22 Aprilie tribunalul din Alba-Iulia a eșit la fața locului în Uióra de Mureș pentru a începe procesul de calomnie, ce l'au deschis mai mulțĭ funcționarĭ înalțĭ dela ocne în potriva lui Szilagyi. Veres și Boer, lucrătorĭ, și în potriva soților lor, în numĕr de 300. Aceștia denunțaserĕ adică la ministerul de finanțe pe mai mulțĭ funcționarĭ înalțĭ, că în 1898 la o licitație au primit mită dela Al. Bod. din Uióra.

„Societatea lirică-română“. Artiștiĭ românĭ dela opera din Bucurescĭ s'au constituit în societate, cu scopul de a pune basele definitive unei opere, compusă numai din elemente românescĭ. Ei vor sĕ dovedéscă, ḑice „Gazeta Nouă“, că sunt elemente suficiente și bune pentru a compune o operă stabilă, fără sĕ fie nevoe de artiștĭ strĕinĭ. Intr'adevĕr, deși de 20 de anĭ opera română se lupta în teatrul nostru, totușĭ nu s'a putut stabili pentru tot-déuna acéstă trupă, cum este bună-óră trupa română dramatică. Esista un an séŭ doi și se desființa prin aducerea de artiștĭ strĕinĭ. Toțĭ artiștiĭ liricĭ distinșĭ s'au grupat acum sub direcția artistică a părintelui lor intelectual d-l *G. Stefănescu* și s'au presentat Lunĭ la Tribunalul de notariat, depunênd spre autentificare contractul lor de asociație. In stagiunea viitóre vom avé o trupă de operă română la Teatrul Lyric, a societății lirice române, și o altă trupă de operă la Teatrul Național, care probabil va fi compusă din artiștĭ italienĭ. Acéstă inițiativă a artiștilor liricĭ românĭ merită sĕ fie menționată.

Un Român vênător de urșĭ în Francia. Cetim în „Figaro“: „Prințul Sturdza a intrat Mercurĭ cu automobilul în Pan (capitala departamentului Basses-Pyrénées 33,000 l. 816 Km. de Paris în direcție S-O. — Red.), întorcêndu-se dela o vênătóre din Pirenei. Pe bancheta dinapoi a automobilului se afla fixat un urs de 5—6 anĭ, avênd o caschetă de fochist în cap și o pipă mare în gură. Acest mecanician de nóuă specie, a fost împușcat de însușĭ prințul între Gabas și Eaux-Chaudes la distanță de 38 km. de Pan“. — Nu scim sĕ ne bucurăm, orĭ sĕ ne întristăm de acest succes costisitor al vênătorului român. Pentru a împușca un urs, ca sĕ-l aducĭ cocoțat în automobil, nu ar fi nevoe sĕ se ducă cineva așa departe.

Congregația comitatului Arad e convocată pe ḑiua de 30 Aprilie n. Membrii românĭ vor avé în prediua adunării o consfătuire.

Ce bólă e cangrena (racul)? La congresul pentru medicina internă, care s'a ținut dêunăḑĭ în Wiesbaden, profesorul *Leyden* a vorbit despre „parasitismul cangrenei (racului)“. Până acum esistă douĕ teorii, una anatomică, care susține, că cangrena își are causă în hiper-producțiunea bolnăviciósă de celule, alta biologică care deduce originea cangrenei dela esistența unui parasit. In timpul mai nou prof. Leyden i-a succes a găsi parasitul. Leyden e de convingerea, că cangrena este contagiósă, ceea-ce esplică tot mai marea ei lățire, observată în Germania și Englitera.

Baterii de obuziere de câmp. Ministrul român de rĕsboiŭ va supune, ḑilele acestea, semnăturei Suveranului decretul pentru crearea a douĕ baterii nouĕ de obuziere de câmp, — baterii ce urméză sĕ fie atașate regimentului 2 de artilerie.

Marea catastrofă din Guatemala. Se telegrafézā din New-York, după depeșile sosite acolo, că, între fulgere, tunete și trăsnete, s'au reînoit în Guatemala teribile cutremure de pămênt. Orașele Mazatenango și Patzun au fost complect distruse. Fulgerele au incendiat ruinele. Numĕrul victimelor este colosal.

Contra Irlandesilor. Din Londra se anunță, că lordul locotenent al Irlandei a dat o proclamație în care împuternicesce autoritățile de a disolva secțiunile Ligei patriotice irlandese. Astfel crede guvernul engles sĕ sugrume orĭ-ce mișcare națională în Irlanda.

Colera. „Correspondenz Bureau“ din Viena, primesce din Constantinopol scirea, că la Djeddah, în Arabia, au fost, dela 8 la 10 Aprilie, trei-ḑecĭ de morțĭ de coleră. La Medina și la Janbo, dela 7—20 Aprilie, au murit de coleră trei-ḑecĭ de pelerinĭ.

Reuniunea română de cântărĭ din Sĕliște invită la concertul ce-l va aranja Lunĭ, în 28 Aprilie n. 1902 (a doua ḑi de Paștĭ) în sala cea mare a școlei din loc. Inceputul la 7½ óre séra. Membrii reuniunii au întrare gratuită. Pentru nemembrii prețurile vor fi: Rangul I 2 coróne Rangul II 1·20 coróne, Rangul III (loc de stat) 60 banĭ, Rangul IV (galerie) 30 b.

Unde se mănâncă mai bine și mai ieftin? La Stefan Moldovanu în Tĕrgul Boilor (La isvorul cu bere). Loc de întâlnire a orășenilor cu cei din provincie. Vedĭ și anunțul de pe pagina 8.

Serate de-ale meseriașilor.

Sibiiu, Aprilie 1902.

Joi, la 17 Aprilie a. c., s'a ținut în localitățile „Reuniunii sodalilor românĭ din Sibiiu“ a 4-a ședință literară.

După cetirea prin d-l notar, Ioan Apolzan, a sumarelor ședințelor administrative dela ultima ședință încoce, în carĭ e cuprinsă întrégă mișcarea, ce se face pretutindenea în causa desvoltării clasei nóstre de mijloc, presidentul reuniunei, d-l Victor *Tordășianu*, ne spune că d-l Victor Preda, măestru têmplar în Avrig și d-l Ioan Poiană, fabricant de luminărĭ și săpun în Sĕliște, dorind sĕ între în legăturĭ mai strînse cu reuniunea nóstră, pe lângă că s'au înscris de membrii ordinarĭ ai reuniunei, primul a ținut sĕ ia parte la ședința de față, ér al 2-lea ne-a dăruit 3 modele rudĭ de săpun, fabricat de d-sa, ca sĕ se espună în Reuniune.

D-l Preda mulțumesce reuniunii de bunul prilegiu, ce l'a făcut sĕ pótă petrece câte-va minute plăcute în mijlocul nostru și la dorința generală ne dă câte-va momente mai însemnate din viéța sa, începênd cu anii de ucenicie, petrecuțĭ în atelierul măestrului cu renume d-l Vasile *Popovicĭ* din Brașov; trece apoi la viéța dusă în strĕinătate cu amicul și colegul sĕŭ d-l Emil Oltean, adĭ architect în Blașiŭ, la cunoscințele câștigate în Cașovia, Viena, Budapesta etc. până la deschiderea atelierului sĕŭ în Avrig.

Presidentul nostru, folosindu-se de acest prilegiu, atrage atențiunea măiestrilor românĭ asupra evenimentului de mare importanță din viéța nóstră de meseriașĭ, asupra edificării pompósei catedrale, a cărei zidire se va începe în cursul anului curent și recomandă măestrilor de diferite branșe a-se interesa de acest lucru ale cărui resultate atât morale, cât și materiale numai folositóre ne pot fi.

Mai este un lucru de mare importanță pentru desvoltarea meseriilor la noi, relevat de presidentul nostru, lucru, pe care țin a-l descoperi aci, de óre-ce dela a lui eventuală norocósă resolvare, atêrnă intrarea clasei nóstre de mijloc în o nouă viéță. Vorba este de alcătuirea unei mese a învĕțăceilor meseriașĭ după modelul mesei învĕțăceilor, esistente la conlocuitorii noștri germanĭ. Presidentul nostru făcênd o reprivire asupra elementului nostru tînĕr, ce îmbrățișeză meseriile, arată cum acesta tocmai în timpul, în care este a-se desvolta în cele spirituale și în cele fisice, e lipsit de hrană sufletéscă și de cea corporală, lucrurĭ ce au mare înrîurință rĕufăcĕtóre asupra măestrului de mai târḑiu. Conlocuitorii noștri germanĭ, mai înaintațĭ decât noi în tóte privințele, s'au îngrijit și de fericirea acestor băețĭ și cu sprijinul carității

---

Privirea li-e visul
A dóuĕ viorele
Când sórele se scaldă
În roua de pe ele.

Trupșorul ei e fraged,
Ea singură zimbesce
Când desbrăcându-șĭ haina
În apă se privesce.

În jur de sine-aruncă
Privirea pe furiș,
Și tremură de témă
Că-i cineva 'n tufiș.

Pĕrâul cântă vesel
A dragostei cântare
Și miĭ de păsĕrele
Rĕspund în depărtare.

Se légănă 'n tăcere
Tot codrul înflorit,
Și tot pămêntul pare
De dragoste robit.

Cu fața 'nbujorată
De-a dorului văpae
Pășesce mai apróре
Copila cea bălae.

Privesce lung pĕrâul
Și-'l află vorbăreț,
Și cât de dulce cântă
Și cât e de glumeț!

S'așéḑă lângă dênsul
Și tremură de dor,
Ér el sĕlbatec sare
Stropind'o pe picior.
Ea rîde și se sbate
Și 'n gând îl îndrăgesce,
Și visătóre ascultă
Ce dênsul îi șoptesce.

— O, ce mai stai pe gândurĭ?
Ți-am spus, că eștĭ frumósă!
Și-mĭ eștĭ atât de dragă
Tu dulcea mea fricósă!
Te temĭ dóră de mine
Ah, ce copilă eștĭ!
Nu vedĭ tu cum natura
Te 'ndémnă sĕ iubescĭ?....

*

Se légănă 'n tăcere
Tot codrul înflorit,
Și tot pămêntul pare
De dragoste robit....
Învinsă de iubire
Ea mânile 'șĭ întinde
Și surîḑênd prin valurĭ
Pe după gât îl prinde.

În șópte dulcĭ și blânde
Iubire și-au jurat
Și-a dragostei cântare
Prin codrĭ-a rĕsunat....
Și mai rĕsună încă
În toiul verei calde,
Când câte-o copiliță
Se duce sĕ se scalde.

Maria Cioban.

Mărin lăutarul.

Primăvară.... și cum credețĭ c'așĭ fi putut sta în casă, când tótă natura se resfăța în razele sórelui?... Doritor de aer, de érbă verde și de câmp deschis, o pornii fluerând înspre marginea Bucurescilor.

După un drum de vre-o jumĕtate de ceas, rĕmăsese departe sgomotul de tramvaie și de trăsurĭ, care-țĭ amețesce capul. Orașul, cu acoperișurile lui de tinichea și cu sutele de turnurĭ, ce sclipeau în raḑele sórelui, se pierdea în vale ca o panoramă, ce părea frumósă vĕḑută de departe.

După-ce vagabondaĭ câte-va césurĭ pe câmpiile pline de verdéță și de florĭ, mĕ grăbiĭ sĕ mĕ întorc acasă, amenințat de cerul, care se acoperise de norĭ, vestind o plóie strașnică, după cum se întêmplă de obiceiŭ în lunile de primăvară. Cerul însĕ nu țină socotélă de planul meu, și când ajunseĭ printre căsuțele rĕsărite icĭ-colo prin marginea orașului, numai ce 'ncepù o plóie furiósă. Ce era sĕ fac?... Mĕ adăpostiĭ sub strașina unei cocióbe dărăpănate, ascunsă 'n nisce tufe de liliac. Era bine de stat aci și chiar îmĭ petreceam întru cât-va, privind cum alerga spre casă câte-un trecĕtor apucat de plóie pe-afară.

Vedeam bine, că nu prea e speranță sĕ se 'nseuineze și mĕ băteam cu gândurile, ce-ar fi de făcut?... In timpul acesta aud din interiorul colibei un glas răgușit, acompaniat de-o voce tînĕră de fetiță. Cântau amêndoi și cântau frumos.,., atât de frumos, că nu mĕ putui opri sĕ nu mĕ uit pe fĕrĕstră.

Ochii mei întâlniră privirea unuĭ bĕtrân, ce ședea pe un scăunel de lemn, ținênd în mână o vióră. Lângă el stetea o copilă de vre-o șése anĭ, slăbuță și suptă de sĕrăcie.

— „Hai noroc, moșule!....

— „Sĕ dea Dumneḑeu tot bine...“ și apoi vĕḑêndu-mĕ mai limpede, se uită forte cercetător la mine, cu un aer de neîncredere. Copila se ghemuise lângă el și mĕ privea fricósă, ca o căpriόră speriată.

— „Se vede, că te-a apucat plóia pe aci, conașule!“

publice au înființat așa disa masă a învĕțăceilor meseriașĭ.

Multe lucrurĭ bune am făcut noi Românii în vremurĭ, și décă bunul Dumnedeu nu ne va lipsi de părintésca sa povățuire, cu timpul realisată vom vedé și ideia înființării a câte unei mese a învĕțăceilor meseriașĭ românĭ în centrele mai însemnate, cum e Brașovul, unde „Asociaținea pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor românĭ" dispune de o avere de aprópe 100.000 coróne; Sibiiul, Lugoșiul, etc. Décă vorba e de noi de sibiienĭ, décă am apela la cele aprópe 100 de băncĭ românescĭ pentru câte un modest ajutor anual permanent; la fundațiunea fericitului Andronic, ce dispune de peste 400.000 cor., la diferitele fundațiunĭ de ambele confesiunĭ, create în timpul mai nou, și în fine la caritatea nóstră publică — lucrul s'ar puté realisa cu timpul. Damele nóstre de tóte clasele sociale au dat nenumĕrate dovedĭ de simțul de jertfire, d. e. din prilegiul împărțirei darurilor de Crăciun între sĕracii noștri etc.

Vorbirea a fost bine primită și viu comentată între cei presențĭ și nu ne îndoim, că viu resunet va afla între toțĭ ce bunĭ ai noștri.

Intrațĭ după tóte acestea în însașĭ ședința literară corul harnicului dirigent C. Popa esecută composiția „Marșul economilor", căreia i-a urmat d-șóra Eugenia Roman cu declamarea pentru prima-óră a poesiei „Ideal" de G. Coșbuc; d-l G. Moga, cunoscutul nostru artist de scenă, ne predă cu mult haz noveleta „Ac și ață" de I. Slavicĭ; d-șóra P. Apolzan, de astă-dată ne-a transportat pe văi și coline, cântând cu adevĕrat simț românesc țĕrănesc doina „Mândro dragostile nóstre", ce a plăcut fórte mult; d-na Roșca ne cetesce la înțeles tractatul instructiv „Educațiunea femeiéscă" de d-na Eleonora Slavicĭ, ce cuprinde 12 poruncĭ, de care sĕ se țină femeia română; d-șóra Vintilă ne predă cu mult efect poesia „La oglindă", de Coșbuc; mult haz și rîs a produs apoi d-l Eleuteriu Prelipceanu, cu anecdota „Solomon unguresc" de Speranță, dér culmea veseliei ne-a făcut'o d-l G. Moga, cântând romanța „Pescarul" séu „Rĕmas bun" de Lazar I. Elias; căreia i-a urmat ca punct final corul „Imnul unirei" esecutat de bravii noștri coriștĭ.

Plinĭ de învĕțăturĭ și desfătațĭ în cele sufletescĭ în cursul timpului dela órele 8—10½, ne-am dis la revedere la producția publică împreunată cu cântărĭ, teatru și joc, ce reuniunea va aranja în una din sĕptĕmânile viitóre. *„Gheunoiu."*

Convocărĭ.

Despărțĕmêntul „Alba-Iulia" al reuniunei învĕțătorilor românĭ gr. cat. din archidiecesa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, îșĭ va ține în sensul §-lui 21 a statutelor, adunarea generală de primăvară, Sâmbătă în 10 Maiŭ st. n. a. c. în școla română gr. cat. din Alba-Iulia, la care se invită prin acésta toțĭ membrii fundatorĭ, ordinarĭ și ajutătorĭ, precum și toțĭ sprijinitorii învĕțămêntului nostru național.

Program: 1) Diminéța la 8 óre asistarea în corpore la serviciul divin, celebrat în biserica română gr. cat. din Alba-Iulia-Lipovenĭ. 2) Prelegerea practică dela ordinea dilei, ținută cu elevii școlei, prin Ioan Pampu înv. A.-Iulia. 3) Deschiderea adunării prin președinte. 4. Cetirea apelului nominal. 5) Cetirea procesului verbal din adunarea precedentă. 6) Raportul cassarului și bibliotecarului și esmiterea unei comisiunĭ pentru censurarea acestora. 7) Esmiterea unei comisiunĭ pentru încassarea taxelor dela membrii ordinarĭ, eventual susceperea de membrii fundatorĭ și ajutătorĭ. 8) Disertațiune de G. Spătăcean, înv. Galda inferióră. 9) Raportul comisiunilor esmise în p. 6 și 7. 10) Defigerea locului adunării generale de tómnă și destinarea persónelor disertante. 11) Discusiune asupra prelegerei și disertațiunei. 12) Alegerea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal. 13) Eventuale propunerĭ. 14) Inchiderea adunării.

Alba-Iulia, 22 Aprilie 1902.

Ioan Pampu, președinte. *George Spătăcean*, not. desp.

Despărțĕmêntul Mureș al Reuniunei învĕțătorilor din archidiecesa greco-catolică de Alba-Iulia și Făgăraș, îșĭ va ține adunarea de primăvară *Joi în 8 Maiu* st. n. a. c. în școla greco-catolică din Murĕș-Oșorheiŭ, la care invită P. T. membrii, domnii directorii învĕțămêntului poporal, precum și pe toțĭ binevoitorii învĕțămêntului poporal.

Program: 1) Asistarea în corpore la serviciul divin la 7½ óre diminéța. 2) Constatarea membrilor presențĭ. 3) Deschiderea ședinței. 4) Cetirea protocolului din adunarea trecută. 5) Desvoltarea numĕrului 18 — lecție practică din comput pentru cl. I. a școl-i primare, pe basa „Treptelor formale" Herbart-Zilleriane, prin domnișóra Maria Nașcu. 6) Cetirea disertației: „Despre cântărĭ. Cântările din școla poporală", de Isidor Dopp, învĕțător în Murĕș-Oșorheiu. 7) Disertație din sfera stuparitului de Vasile Cioloca înv. în Siliorințĭ. 8) Disertația: Ultoitul prin împreunare, în crepătură și sub cójă, de George Comes înv. în Sântâna-de-Murĕș. 9) Aprețiarea prelegerii practice și a disertațiunilor înșirate sub punctul 5, 6, 7 și 8, la care pot lua parte toțĭ membrii ordinarĭ ai despărțĕmêntului. 10) Inscrierea membrilor noi și încassarea taxelor.

După pausă: 1) Raportul cassarului pentru incassarea taxelor. 2) Raportul bibliotecarului. 3) Eventuale propunerĭ. 4) Fixarea locului și timpului adunării de tómnă. 5) Fixarea prelegătorilor și disertanților pentru adunarea de tómnă. 6) Alegerea a doi membri, pentru participarea la adunarea generală a învețătorilor greco-catolicĭ din acéstă archidiecesă. 7) Alegerea a trei membri pentru verificarea protocolului adunării presente. 8) Inchiderea ședinței. După ședință imediat banchet, pe lângă o modestă taxă, în localul otelierului „Ghidó", ulița Sângeorgiului, în imediata apropiere de piață. Doritorii de a lua parte la acest banchet sunt rugațĭ a însciința pe secretarul acestei Reuniunĭ cu cel puțin două dile mai înainte.

Murĕș-Oșorheiu, 3 Aprilie st. n. 1902.

Biroul despărțĕmêntului Mureș:

president: *Vasile Cioloca*, învĕțător. secretar: *Isidor Dopp*, învĕțător

---

ULTIME SCIRĬ.

Viena, 25 Aprilie. „Politische Correspondenz" publică o telegramă din Petersburg, în care se spune, că tóte personagiile, cu carĭ a conferit primul ministru bulgar Daneff, au relevat strînsa înțelegere austro-rusă în privința tuturor cestiunilor privitóre la Peninsula balcanică. Pentru asta Rusia n'ar puté în nicĭ un cas sĕ intervină singură în Balcanĭ, ci numai în înțelegere cu Austro-Ungaria.

Viena, 25 Aprilie. Din Berlin se anunță, că Germania va propune reînoirea triplei-alianțe pe basele ei actuale, ținêndu-se séma de relațiunile Italiei cu Francia.

Agram, 25 Aprilie. Astă nópte în cafeneaua Bauer a fost o ciocnire sângerósă între nisce ofițerĭ de honvedĭ și între câțĭ-va studențĭ croațĭ Ofițerii vorbiau între sine unguresce, ceea-ce i-a înfuriat pe studențĭ și au început sĕ rîdă și sĕ huiduiéscă pe ofițerĭ. Aceștia, simțindu-se ofensațĭ, au scos săbiile. Studenții se apĕrau cu scaune și cu păhare. S'au întêmplat rănirĭ.

Bucurescĭ, 25 Aprilie Aséră la ora 7 și 40 M. S. Regina s'a întors în Capitală. Suverana a fost întîmpinată la gară de M. S. Regele, AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria. Curtea fiind în doliu, nu s'a făcut nicĭ o recepțiune oficială.

Londra, 25 Aprilie. *Rossebery* a declarat, că deși Burii se vor întêlni cu marinimia (!) englesă, totușĭ Anglia nu va recunósce nicĭ-odată independența lor.

Haga. 25 Aprilie. Bóla reginei Wilhelmina s'a agravat érăși, cu tóte acestea însĕ pericolul pare cu totul delăturat.

Din Foventea.

(Distribuirea premielor acordate de „**Cordiana**" pe anul 1902.)

I. A treia di de Pascile românescĭ, dela órele 2 până la 6 p. m. se va face în fie-care an esposiție de vite de muncă: boi, cai și vacĭ, în piața școlei de aicĭ, și se vor da 20 coróne ca premiu bărbaților acelora, despre ale căror vite se va constata, că sunt frumóse și bine întreținute.

II. Tot atuncĭ se vor espune spre vedere și apreciare publică în sala cea mare a școlei, de aicĭ diferite țeseturĭ alese și lucrate de mâna femeilor de aicĭ, ca: pânză de fuior și bumbac, fețe de mese și ștergătóre (prosópe), șervete, velințe (cuverture pentru pat), straie, pănure pentru pantalonĭ (cióreci) și mantale (boboue) etc. Dintre acestea, cele mai bune țeseturĭ se vor premia cu 20 coróne.

III. Pentru-ca sĕ se pótă arangia după cuviință, orĭ-ce țeseturĭ, vor trebui aduse și predate unei comisiunĭ, care le va primì și le va înregistra a doua di de Pascĭ, dela órele 2 până la 5 p. m., liberând un bilet de primire fie-cărei esponente.

IV. Un juriu de 7 bărbațĭ și 7 femei din localitate, persóne distinse și competente séu cunoscĕtóre de lucrurĭ, se vor pronunța în secret asupra celor ce vor merita premiele, carĭ se vor trece într'un registru luat ad-hoc și subscris de întreg juriul.

Membriĭ espunĕtorĭ din juriu nu vor puté vota pentru ei și rudele lor de-aprópe.

V. Distribuirea premielor se va face în public în aceeașĭ di de către președinte, când tot-deodată prin o vorbire ocasională se va îndemna publicul asistent, ca pe viitor sĕ se deprindă la tot ce este bun, frumos și folositor, și sĕ învețe a croì, cóse și forma pantalonĭ (cióreci), mantale (boboue), scurteice, căciule etc., mai practice și mai acomodate cu timpurile în carĭ trăim, promițêndu-li-se premiĭ bune pe viitor, atât locuitorilor de aicĭ, cât și celor de prin comunele vecine, cu carĭ „Cordiana" stă în legăturĭ economice.

VI. Ca nicĭ tinerimea sĕ nu rĕmână nemângăiată și neîncuragiată, „Cordiana" înființéză pe a treia di de Rosaliĭ în toțĭ aniĭ, când va fi timpul frumos, ér în cas de plóie în prima Duminecă după Rosaliĭ într'un loc anumit la pădure, petrecerĭ cu dansurĭ naționale; producțiunĭ teatrale acomodate pentru publicul asistent; recitațiunĭ de poesie și alte subiecte interesante și necesare la desvoltarea poporului nostru agricultor; cântărĭ însuflețitóre, alergărĭ libere și cu obstacule de diferite felurĭ și pe diferite distanțe; lupte corporale gimnastice, urcărĭ pe prăjine și frânghie etc.

Un program special va arăta atuncĭ arangiarea și dispunerea rolurilor angajate.

Cei-ce se vor distinge la acestea, încă vor fi premiațĭ și încuragiațĭ de „Cordiana".

VII. *Juriul* pentru bărbațĭ în anul acesta este format din Domniĭ: Daniel R. Cordescu, președinte; notarul Toma Ienciu, vice-președinte; preotul Ioan Bonea, vicepreședintele „Cordianei"; primarul Petru Roman Manuilă; primărelul Ioan Precup, membru în Direct. „Cordianei"; învĕțătorul local Alexe Manuil și învĕțătorul pensionat Ioan Popa.

— Cam așa moșule..., și după cât se pare nu prea are de gând sĕ se oprescă.

— Hei, ploile astea 's lungĭ ca bĕtrânețele!

Vĕdĕnd că nu mai dic nimic, bĕtrânul după un timp óre-care de gândire mĕ agrăi cu un ton mai pietinos, ca mai înainte:

— „Te-așĭ chema în casă..., dér vedĭ, la noi nu prea e...."

— Ițĭ mulțumesc, moșule și... étă am sĕ vin sĕ mai stăm puțin de vorbă.

Intrai înăuntru. O încăpere, de abia te puteai învêrti. Intr'un colț nisce țóle mototolite, pe semne era așternutul lor pe care-l strînseseră, o laviță de lemn rósă de carĭ și înegrită de vreme, pe ea o ólă cu apă și de-asupra ferestruicei o iconiță cu Maica-Precestă. Atât.

Așĭ fi vrut sĕ-i câștig dela primul cuvênt încrederea bĕtrânului, și 'ncepui așa 'ntr'o dóră:

— 'Țĭ-e nepótă?...

— „Nu..., nu mĭ-e nepótă", îmĭ rĕspunse el strîngêndu-o la piept cu dragoste — am găsit'o pe stradă..., o copilă orfană! Am luat'o cu mine, sĕrăcuța, că muria de fóme. Cerșim amêndoi..., ea-i sprintenă și mai mĭ-aduce câte-o ólă cu apă. Ei, ce sĕ-i facĭ?... Așa-i vieța asta; când eștĭ mic ai nevoie de unul mai mare și când îmbĕtrânescĭ te sprijinĭ de unul mai mic?...

Bĕtrânul vorbia, uitându-se lung la vióra, pe care-o ținea pe genunchĭ.

— „D-ta cânțĭ cu vióra asta?..."

La întrebarea mea cerșitorul îșĭ încruntă sprâncenele lui albe și după puțin îmĭ rĕspunse c'o ridicătură din umerĭ:

— „Cânt..., adecă nu, nu cânt..., nu prea sciu sĕ cânt..., șĭ-apoi nu mai are decât două córde, sĕraca; sdrăngănesc și eu ca sĕ-mĭ câștig o bucată de pâne."

— „Dér adineaorĭ ce cântațĭ amêndoi?"....

— Când?

— Până nu întrasem în casă.

— A! da., adinéorĭ..., Hei, conașule, e o poveste 'ntrégă!

— Spune-mĭ-o și mie, moșule!

— De ce nu..., numai vedĭ că sunt cam greu la limbă.

— „Haide.. cum o fi!...

Trimișei fetița s'aducă puțină udătură și bĕtrânul îșĭ începù povestea cam în felul următor:

* * *

Eram un copil al nimĕrui. Imĭ duceam dilele într'un sat înfundat prin crepăturile munților, făcênd și eu ce puteam pe la bieții ómenĭ, carĭ se îndurau de mine. Mai măturam prin curte pe la unul, mai păsteam vitele altuia și trăiam așa din mila lui Dumnedeu.

De vre-o câte-va sĕptĕmânĭ s'abĕtuse prin satul ăsta un lăutar, băiat voinic și frumos. N'avea mai mult de vre-o șéptespre-dece anĭ. Nu sciu de unde venise.

Ne-am împretinit ca doi frațĭ; par'că l'așĭ fi cunoscut de când e lumea. Ajunsesem sĕ-i țin calea, când sciam c'are sĕ trécă pe unde-va, atât mĭ-era de drag. Duminecile la horă eu steteam lângă el și mĕ uitam lung, cum îi alérgă arcușul pe córde.

— „Mĕi — îmĭ dise el într'o di — când m'oi duce la târg, am sĕ-țĭ iau o cobză!" Atâta mĭ-a trebuit; nu m'așĭ fi mai despărțit de el pentru tóte comorile din lume.

Și mĭ-a luat o cobză. Sdrăngăniam și eu pe lângă el, și încet, încet prinsei sĕ-mĭ învĕț meșteșugul. Orĭ unde mergea, mĕ lua cu el și ajunseserăm sĕ ne fie urît unul fără altul.

Duminecile sĕ fi vĕdut veselie prin sat. De cum eșia din biserică, s'aduna lumea sub ștejarul dela isvor și când ne zăria de departe, se umplea satul, chiote de veselie. Se așterneau pe joc șĭ-o țineau într'un țopăit până nóptea târdiu. Ehei, ce vremurĭ erau pe-atuncĭ, conașule! Părea că curgea rîu de voe bună din lăuta lui Mărin și fetele se gudurau pe lângă el, că era frumos bată-l norocu, ca ăla din poveste. Mărinel în sus, Mărinel în jos, ba mai di-ne cutare, ba cutare... și el le împăca pe tóte când punea mâna pe arcuș.

Fetița se întorsese cu vinul și după-ce ne udarăm puțin gâtul, bĕtrânul continuă:

— Sĕ vedĭ..., era în Dumineca Floriilor. Se făcuse nópte de mult și ne întorceam dela horă. Noi aveam o căsuță la un biet creștin tocmai în capĕtul satului dinspre pădure.

— „Mĕi, îmĭ dise bietul Mărin, venind așa pe drum, ce dicĭ tu de Ileana, de fata aia bălană..., ci că-i fata dascălului...; frumósă fată, hai?..."

— „Frumósă!..." îi rĕspunsei eu. Ce era sĕ dic mai mult? Ce sciam eu pe vremea aceea!

Ș'așa! O îndrăgise și pace. Tótă diua Ileana și ér Ileana, de-ajunsese s'o pomenéscă și 'n somn. Ci-că așa-i dragostea, conașule, te-atinge când nicĭ nu te gândescĭ, de-țĭ face bubă la inimă.

Juriul de femei este compus: D-na preotésă Ana Mărculeț, presidentă; Maria T. Ienciu, vice-presidentă; Anisia Manuil, preotésa Ana I. Bonea, preotésa Ana I. Comșa, Maria I. Popa și Ana I. Precup.

Literatură.

In editura cunoscutei reviste sĕptĕmânale „*Bunul Econom*“ (revistă pentru agricultură, industrie și comerciu) din Orăștie, apar o serie de broșurĭ de interes agricol, carĭ merită o deosebită atențiune din partea cărturarilor noștri, carĭ se interesézǎ de propășirea țĕranului nostru. Fie-care broșură conține unul sĕu mai multe capitole din ramurile agriculturii, crescerea vitelor, grădinărit etc. și tóte la olaltă vor forma o bibliotecă agricolă completă pentru țĕranul nostru. Stilul în care sunt scrise, este scurt și precis. Limba, deși la înțelesul celor mai puțin sciutorĭ de carte, este lipsită de provincialisme și barbarisme. Pănă acum au apărut:

Broșura 1: *Despre nutrețurile ierbóse, cositurile, prepararea fênului și pășunile.*

Broșura 2: *Porcii, oile și caprele.*

Broșura 3: *Sĕmênța plantelor agricole și sĕmĕnatul lor.*

Prețul broșurei Nr. 1, 2 și 3 câte 30 filerĭ (pentru România 50 banĭ).

Se pot cumpĕra dela administrațiunea revistei „Bunul Econom“ în Orĕștie (Szászváros), la librăria W. Krafft, Sibiiu, precum și la tóte librăriile din patrie. Revêndĕtorilor se dă rabat potrivit.

„Cuvêntărĭ bisericescĭ de Massillon“ traduse din originalul frances de *Ioan Genț* protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare.—Deja la 1898 apăruse în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus, care cuprinde 17 predicĭ de ale vestitului orator eclesiastic frances. Predicile sunt împărțite de traducĕtor după *anul bisericesc rĕsăritén*, și fie care este pusă la acea Duminecă séu serbătóre, cu a cărei evanghelie se potrivesce predica.—Un volum elegant de peste 400 paginĭ în 8⁰ cu portretul lui Massillon. Traducerea se distinge printr'un limbagiŭ ales. *Prețul 5 corone* (6 Lei 50) plus 30 banĭ porto. Se află de vêndare la Tipografia *A. Mureșianu, Brașov.*

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob *Nicolescu*, editura lui Dr. E. *Dăianu*. Tipografia lui HeinerichUhrmann din Timișora 1895 O cărticică de mângăere sufletéscă, care costă legată 3 corone plus 10 banĭ porto. — Se află de vîndare la Tipografia „*A. Mureșianu*“.

„Supplex Libellus Valachorum“, memoriul presentat împĕratului Leopold II. de către episcopii Bob și Adamovicĭ în numele poporului român din Transilvania la anul 1791. Textul original latinesc și alăturea de acesta traducerea românéscă făcută de profesorul Dr. E. *Dăianu*. Sibiiu, „Tipografia“ societate pe acțiunĭ. Un esemplar broșat costă 1 coronă (plus 5 banĭ porto). Se află de vêndare la Tipografia „*A. Mureșianu*“.

Ingrijirea vitelor.*)

Fie-care din d-vóstrĕ a simțit, Duminecile și sĕrbătorile, cât de adênc mulțumesce sufletul curățenia corpului și a îmbrăcămintei, bine înțeles la acei, carĭ se curățesc și se duc la biserică, ér nu la cârciumă. Fie-care din d-vóstre, când casa este bine spoită, curată, curtea măturată și dereticată cu îngrijire, simte un nusciu ce în sufletul lui, care 'l mângăe, îl face sĕ iubéscă viéța, îi place sĕ trăéiscă.

Munca i-se pare o petrecere, sănĕtatea lui înfloresce, mintea lui judecă cu mai multă agerime, ér inima se înalță către fapte bune, către Dumnedeu

Décă omul simte aceste binefacerĭ ale curățeniei, într'un grad așa de înalt, apoi sĕ nu se crédă, că celelalte viețuitóre pot fi lipsite de acest lucru. Nu. Dobitócele simt ca și ómenii.

Ele au creer, inimă, ochĭ, gură și tóte mădularile, ca și ale ómenilor.

Cu creerul animalele judecă, se conduc după cum le comandă omul, séu trebuințele lor din lăuntru; cu creerul simte binele și rĕul; tot creerul lor le învață sĕ fie blânde și de-o ascultare órbă către stăpânĭ.

Ce de inimă și minte au caii! Dér cânii, cu câtă înțelepciune păzesc turmele, curțile și pe stăpânii lor. Acum cânele ajută pe om chiar în rĕsboie; caută pe rănițĭ, duce și stafete dela o trupă la alta, vestesce apropierea vrășmașului, etc.

Așĭ puté sĕ aduc pilde de acestea sute, carĭ sĕ ne arate gradul de pricepere al animalelor și sĕ le apropie mai mult de om; dér, e destul sĕ vĕ reamintesc disa poporului: *vita, séraca, scie tot ca omul, dér n'are gură sĕ vorbéscă.*

Apoi décă vita scie tot ca omul, décă ea e făcută tot ca el, nu e drept s'o îngrijim tot așa, cum ne îngrijim ochii din cap?

Ochii ne sunt prețioșĭ, că ne ajută la vedere, deși orbĭ, fără vedere trăesc și o sută de anĭ.

Animalele ne ajută la hrană; fără hrană nu putem trăi nicĭ o sĕptĕmână. Atuncĭ, carĭ din două trebuesc mai bine îngrijite? Fómea ne va rĕspunde.

Acel, care își va îngriji bine vita, va fi cel mai bogat om; acela va fi bun gospodar, va fi bun cu ómenii și va servi ca un model desĕvêrșit printre cetățenii lui.

Este greu de îngrijit vitele? Nu. Nimic mai ușor în lumea asta, ca îngrijirea vitelor; decât la noi este alt-ceva, care ne pune piedecĭ în sĕvêrșire acestei sarcinĭ: că nu prețuim în de ajuns mulțimea serviciilor, ce ne aduc animalele.

Din cele spuse pănă aci, un fapt de mare însemnătate reiese pentru noi, o învĕțătură ne mai pomenit de scumpă: sĕ ne iubim vitele cu tótă căldura sufletului.

Cel care nu-șĭ iubesce vita, trebue sĕ fie hoț, leneș bețiv, murdar și rĕu cu tótă lumea.

Cercetați și d-vóstrĕ și vĕ vețĭ convinge de acest adevĕr. Inainte chiar de a-le da sĕ mănânce, de a-le țĕsăla, de a-le păzi, trebue sĕ le iubim ca pe noi înșine, căcĭ viéța nóstră e strîns legată de a lor și fără ele nu putem trăi.

Odată omul înarmat cu iubirea de animale, care-l înconjóră, tóte cele de trebuință pentru ele se vor face ca prin minune.

Animalele la rêndul lor, îl vor servi cu dragoste, îi vor îmbunătăți starea, îl vor îmbogăti. Pentru-ca vitele sĕ ne dea ceea-ce noi cerem dela ele, trebue sĕ fie sănĕtóse.

Sănĕtatea e tot ce póte fi mai prețios pe pămênt. Și ca s'o ținem în tot-déuna lipită de noi, sĕ-i facem pe plac, sĕ n'o supărăm și sĕ nu ne certăm cu ea.

Sănĕtății îi place curățenia. Se are rĕu de tot cu murdăria și sĕ céртă cu ea la cuțite. Sănĕtății îi place casă curată, pat premenit, cămașe curată, apă bună, mâncare îndestulătóre și la timp. De muncă sănĕtatea nicĭ-odată nu se vaetă; din contră, sunt cele mai bune prietene. Sănĕtății îi trebue érășĭ lumină multă și sóre din belșug. Asta e tótă filosofia sănĕtății.

Décă sănĕtății omenescĭ îi place tóte astea, sĕ vedem sănĕtății animale cam cei place.

Cum voesce ea sĕ fie grajdurile vitelor, nutrețurile, curățenia corpului, etc.

Grajdurile sĕ se facă tot-déuna cu fața spre nămézĭ, și cu spatele spre crivĕț

Ĕtă din ce pricină: fiind spatele spre crivĕț feresce vitele de vênturile recĭ și viscolele iernei; fiind cu fața spre námezĭ, sórele bate tótă diua înăuntru pe ferești și pe ușĭ, aducênd lumină îndeajuns vitelor. Căcĭ sănĕtății scițĭ că-i place sórele și lumină multă. De alt-minterĭ cred, că și d-vostrĕ a-țĭ vĕdut, că plantele la întunerec sĕu la umbră sunt galbene și sfrejite, par'că ar fi bolnave, și chiar bolnave sunt din causa lipsei de lumină.

Tot astfel și cu ómenii și cu vitele, carĭ stau în case și grajdurĭ întunecóse.

Vitelor de lapte și de îngrășat se recomandă nu tocmai multă lumină.

Grajdurile sĕ fie largĭ, cu pereți groșĭ și bine lipițĭ. Sĕ aibă ușă largă și ferestrele marĭ. Acoperișul póte sĕ fie și din trestie, dér sĕ fie bine țesută și bine tixită, ca sĕ nu pice și între nămetu înăuntru. Podina sĕu pardoséla sĕ fie făcută din pămênt bătut, căcĭ pămêntul se póte premeni mai repede și ni-l'a dat Dumnedeu pe de-arêndul Sĕ se așede grajdul în tot-déuna pe un loc mai ridicat și depărtat de mocirle, că mocirlele aduc molime și bolĭ grele. N'ațĭ băgat de sémă, că ómenii de pe lângă bălți zac mai în totdéuna de frigurĭ.

De asemenĭ grajdurile sĕ fie depărtate de cotețele de găinĭ, căcĭ în timpul verei găinele fac păduchĭ mulțĭ și suindu-se pe animale, le neliniștesc cumplit în órele de repaus.

Din causa asta vitele se scarpină așa de rĕu, încât îșĭ jupoie pielea; se bagă de sémă mai ales pe gât, pe grebăn, pe cómă și pe frunte nisce jupuiturĭ de mărimea banului.

Băligarile trebuesc ridicate cât mai des și duse cu carul la capul țarinei, sciindu-se, că și acestea representă un capital.

(Va urma.)

*) Din conferența ținută la Gherghița, în Ianuarie a. c., de d-l veterinar **Popescu Daia**.

Pe Mărin îl înebunise, nu mai mânca, nu mai dormia și slăbise de par'că era o umbră. Tótă diua ședea la marginea pădurii și cânta din vióră, de plângeau copacii.

Intr'o di, cam așa spre séră, Mărin îșĭ lăsase capul pe vióră și cânta..., cânta de opria pasĕrea din sbor. Ileana coboria pe córtă, pe-o potecă cu pola plină de florĭ de leac, bag' sémă sĕ-i facă cui-va vre-o bae. Când ajunse prin dreptul lui Mărin, îi dise bună-séra, cum e obiceiul. Eu mĕ uitam printr'un gard de nuele, de unde nu mĕ vedeau ei.

— Ce culeseșĭ Ileană?...

— Ia nisce buruenĭ acolo..., da ce cântai așa cu foc mĕi?..., orĭ te-a apucat dorul!

— De, Ilenuță, mai sciu eu..., m'o fi apucat..., de ce sĕ nu m'apuce?...

— Audĭ, al dracului țiganul, dise fata hohotind de rîs..., i-s'a făcut și lui de dragoste! Și porni pe malul vălcelei în spre sat.

Hohotele ei au fost ca și când i-ar fi băgat nisce fieră roșii în inimă.

Om ciudat și Mărin ăsta; sĕ se îndrăgostéscă tocmai de fata dascălului! Adecă ce credea el, că o' sĕ i-o dea de nevastă? Păi, nu vedea că nu-i de nasul lui?... Nu vedea, de bună sémă că nu vedaa, căcĭ altfel n'ar fi plâns'o atâta...

La vre-o trei sĕptĕmânĭ după Pasci Ileana se mărită. Ii venise norocul fetii; ce-i păsa ei de ce-i în inima lui Mărin? I-am cântat la nuntă noi amêndoi; eu și cu Mărinel. Sĕ-l fi vĕdut! Tótă lumea îi striga: „te-ai îmbĕtat țigane!“ și el nu dicea nimic și s'așternea pe vióră, de ți-se părea că sar scântei din córde. Pe la sfêrșitul veseliei, când era s'o pornéscă pe mirésa la casa ginerelui, începură dascălul și dăscălița la plâns și pe lângă ei rudele și tótă lumea... și Mărinel cânta:

„Tacĭ mirésă nu mai plânge,
Că la mă-ta te-om aduce
Când o face plopul pere
Și răchita mișunele!“

Ii dicea miresii sĕ nu mai plângă și lui îi cădea lacrimile pe córde.

— „Ce te-ai apucat și tu sĕ plângĭ, mĕi Mărine?...“

— „Păi, décă plânge tótă lumea!“ și apăsà arcușul pe córde de plesni două dintr'odată. Și écă... de atuncĭ s'a smintit bietul băiat la minte.

Am plecat apoi pe drumurĭ. Am colindat țéra de-alungul și de-alatul. Bietul Mărin îmbĕtrânia vĕdĕnd cu ochii. Când îl întrebai odată de câțĭ anĭ e, el îmĭ rĕspunse:

— „Nu sciu..., n'am pe nimenĭ.... m'am pomenit și eu pe drumurĭ“

Și cum îțĭ spusei, ajunsese ca vai de capul lui. Numai scia nicĭ sĕ cânte. Eu cu cobza mea, ce era sĕ fac? M'apucai de cerșit și strîngeam de ne'ndulceam dilele. Bietul Mărin din multele cântece, pe carĭ le scia odată, nu mai cânta decât unul:

„Foie verde samurastră,
Se mărită Leana nóstră,
Se mărită și mĕ lasă....
— Leano nu te mărita...

Și éc' așa..., cu cântecul ăsta s'a mai ținut păna la mórte.

După amar de anĭ ne-am oprit aci [la Bucurescĭ. Uite conașule, în căsuța asta ședeam eu cu bietul Mărinel. El nu mai eșia pe ulițĭ și, ce i-o fi venit lui, că mĕ tot ruga sĕ-i aduc o iconiță cu maica Domnului. Uite-o... am dat doi golog̃anĭ pe ea. Tótă diua se ruga la iconiță și dicea, că Maica Domnului era Ileana lui. De, ce vreai..., era smintit sĕracul.

N'a mai dus'o mult, c'ajunsese de nu se mai țineu ósele pe el. Eu cerșeam tótă diua de-i aduceam séra câte ceva sĕ-șĭ prindă sufletul. Dér de multe-orĭ ne culcam flămândĭ, că vedĭ d-ta, lumea de adĭ numai are milă de cei nenorocițĭ.

Intr'o séră de tómnă, ploua și bătea un vênt de te pĕtrundea pană la óse. Intârdiai cam mult pe uliță, căcĭ mĕ adăpostisem de vreme într'o casă dărăpănată. Când ajunsei acasă, se fi fost pe la uns-spre-dece.

L'am găsit întins colea în mijlocul casei. Se coborîse după lavița asta, unde zăcea. Era cu mânile întinse spre vióră, spre vióra asta, care era atuncĭ acățată colo în cuiul ăla din perete.

„Dă-mĭ vióra!“ îmĭ dise el c'o voce stinsă de tot..., „dă-mĭ-o!“

Și i-am dat'o. Incepù sĕ cânte éră:

„Leano nu te mărita!...“

Cum mĕ uitam la el, mĕ porni un plâns dela inimă.

Și așa a fost! O murit în nóptea aia. Dumnedeu sĕ-l ierte!... sunt acum vre-o cincĭ-spre-dece anĭ.... A murit cântându-șĭ cântecul și cu ochii la Maica Domnului....

Z. Bârsan.

O nouă aplicaţiune a fonografului.

Baraşii sunt o populaţiune rĕsboinică a Madagascarului, care astădĭ depinde de Franţa. Barasul diferă, cu totul de Hovas, prin sinceritatea sa, şi-şĭ consideră ca sfântă promisiunea, pe care a făcut'o odată. Cu Baraşii mijlócele violente nu reuşesc, şi de aceea şi Francesii întrebuinţéză făţă de dênşii numai blândeţea.

Ceea-ce le produce o deosebită plăcere, făcêndu-i în acelaşi timp a considera pe Europenĭ ca superiori lor şi a-le fi favorabilĭ, sunt fenomenele produse de sciinţă. Când Baraşiĭ au vĕdut în capitala lor Betroka o móră şi mai cu sémă când au vĕdut lumina electrică (căcĭ Betroka este acum luminată cu electricitate) cum se aprinde şi se stinge fără foc şi fără fum, au fost convinşĭ că Europenii sunt a-tot-puternicĭ, şi că vrăjitoriĭ Europenilor sunt cu totul superiorĭ vrăjitorilor lor. Baraşii sunt rĕsboinicĭ şi păstorĭ; ei au nenumĕrate cirezĭ de boi; nu cultivă de loc pămêntul şi nicĭ nu fac vre-un alt meşteşug. Ei nicĭ nu se hrăniau din carnea boilor, şi nicĭ nu întrebuinţau boi la lucrarea câmpului, şi de aceea când au vĕdut pe Francesĭ întrebuinţând boii la cărat şi la agricultură, au rĕmas fórte încântaţĭ şi s'au convins, că Europenii au venit spre a-le fi de ajutor, ér nu, după cum credeau la început, spre a-i face sclavĭ. Astădĭ o mulţime de fete Baraşe au învĕţat sĕ cósă la maşină şi-şĭ fac hainele ele singure.

Baraşii sunt de origine arabă; religiunea lor e un soiŭ de fetişism în care cultul strĕbunilor este fórte mare.

Acest cult a servit, într'o ocasiune pe care o arĕtăm mai jos, comandantului frances din localitate spre a împăca pe doi şefi Baraşi. Étă cum povestesce comandantul întâmplarea:

Intr'o di, un şef mi-se plânse, că un altul i-a furat 500 boi; casul era grav, căcĭ de aci se putea nasce luptă între ei şi decĭ sĕ se turbure dominaţiunea nóstră în provincie. Chemai pe hoţ, însĕ el negă cu to tul faptul. Ce sĕ fac? Orĭ-ce mijloc aşĭ fi întrebuinţat, totuşi unul din cei doi ar fi trebuit sĕ rĕmână nemulţumit. Sciinţa a resolvat problema.

— Tu ai furat cei 500 boi, îi spusei eu, sunt sigur, bunicul tĕu mĭ a spus.

— Cum putea sĕ-ţĭ spue bunicu-meu, care a murit de când eram copil, îmĭ rĕs punse şeful.

— Am făcut sĕ-mĭ vorbéscă bunicutĕu cel mort, îi rĕspunsei, şi decă vreĭ şi tu sĕ-l audĭ, vino mâne diminéţă.

Pusei pe interpretul meu sĕ spue, în limba lui, în fonograful, pe care-l aveam, în locul bunicului ca nepotul sĕu sĕ fie sincer şi sĕ trăéscă în prietenie cu Europenii, carĭ n'au venit, decât pentrĕ binele Baraşilor.

A doua di veni şeful; îl întrodusei într'o cameră obscură, în mijlocul căreia sub o masă era ascuns fonograful.

— Indată-ce întră îi spusei, că-l voi face sĕ audă pe bunicul sĕu şi pusei aparatul în mişcare. Efectul fu groznic. Audind vocea bunicului sĕu, şeful fu cuprins de nebunie, fugi, se întórse însĕ imediat, se declară culpabil şi redete boii.

Étă decĭ o nouă întrebuinţare a fonografului. Ce ar dice óre mulţi din politicianii noştri, când în mijlocul celor mai înflăcărate discursurĭ ar audi, nu ca şeful Baras pe bunicul sĕu, ci propriile lor discursurĭ, ţinute numai cu câte-va lunĭ mai înainte? Nu ar fugi óre ca şeful Baras? Sĕu nu s'ar declara culpabilĭ cei-ce ar fi sincerĭ ca Baraşii?

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura urmatórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“, interesantă şi eminentă conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ. legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umb'at Pintea. Preţul 40 banĭ plus 6 banĭ porto.

„Românul in sat şi la óste“. Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almăşianu“, schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Reflexiuni fugitive“ la cap. I din cartea lui Dr. Réthi Lászlo întitulat „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása“, scrisă de Arghirobarb. Preţul 40 banĭ. (+ 56 p.)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ. Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparand al din Blaşiŭ.

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Percz l prin d-l Dr. *Amos Frâncu* în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 coronă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal“. studiu psihologic poporal de I. *Paul*. Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mănăstirea Putna în Bucovina de *Iraclie Porumbescu*. Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

„Rugăciune de pocăinţă“ către Domnul nostru Isus Christos şi cele 12 Vinerĭ marĭ de peste an. Folositóre pentru orĭ-ce creştin. Braşov 1902. Preţul *20 banĭ* cu porto cu tot. Se află de vêndare la *Tipografia A. Mureşanu*.

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură raţională, de Dr *George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră dela Fărestrĕu şi la Seminarul Nifon Metropoli tul din Bucurescĭ. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. *I Agrologia*, sĕu Agricultura generală. 34 cóle de tipar cu 217 figurĭ în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decisia Nr. 2078 din 1897. Costă *5 corone*.

Vol. II. *Fitotechnia*, sĕu cultura specială a plantelor, 38 cóle de tipar cu 202 figurĭ în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă *8 corone*.

Vol. III. *Zootechnia*, sĕu Cultura generală şi specială a vitelor cornute, dim preună cu lânăria şi lăptăria, 49 cóle de tipar cu 225 figurĭ în text. Costă *8 corone*.

Vol. IV. *Economia Rurală*, sĕu organisaţiunea şi administrarea moşiilor marĭ şi micĭ. Costă *8 corone*.

Cartea d lui prof. Maior se deosebesce esenţial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba şi literatura română prin acea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba nóstră, care tratéză tóte cestiunile cele mai marĭ ca şi pe cele micĭ privitóre la agricultura română din tóte ţĕrile locuite de Românĭ, pe basa progreselor actuale ale sciinţei şi technicei agricole moderne. Ea ia serios concurenţa cu cele mai bune lucrărĭ apărute până acum în limbile culte: germană, francesă, etc.

Economia pentru şcólele poporale compusă de Teodor Roşiu, învĕţător la şcóla principală română din Lupşul-Unguresc. Ediţiunea a doua. Preţul 60 b. pl. 5 b Porto.

Despre influinţa impregiurărilor asupra acţiunilor şi deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck de Panaite Iosin. Preţul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură şi fost estimator espert la banca agricolă. Motto: „Sĕrac în ţĕră săracă“. Eminescu. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

Cursul pieţei Braşov.

Din 26 Aprilie n. 1902.

	Cump.		Vênd.
Bancnota rom.	18.98	Vênd.	19.02
Argint român.	18.40	„	18.44
Napoleond'orĭ.	19.—	„	19.10
Galbenĭ	11.30	„	11.40
Ruble Rusescĭ	126.—	„	127.—
Mărcĭ germane	58.50	„	—.—
Lire turcescĭ	10.72	„	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	„	101.—

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 25 April 1902.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	14	50
„	Grâu mijlociu	14	20
„	Grâu mai slab	13	—
„	Grâu amestecat	11	—
„	Sĕcară frumósă	9	60
„	Sĕcară mijlociă	9	20
„	Orz frumos	7	40
„	Orz mijlociu	7	—
„	Ovĕs frumos	6	40
„	Ovĕs mijlociu	5	90
„	Cucuruz	8	—
„	Mălaiu (meiŭ)	8	—
„	Mazăre	24	—
„	Linte	15	—
„	Fasole	9	—
„	Sĕmênţă de in	22	—
„	Sĕmênţă de cânepă	8	50
„	Cartofĭ	1	80
„	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	90
„	Carne de porc	1	04
„	Carne de berbece	—	—
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	44	—
„	Sĕu de vită topit	64	—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 23 April. 1902.

Seminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănăţenesc	80	9.25	9.40
Grâu dela Tisa	80	9.20	9.30
Grâu de Pesta	80	9.20	9.30
Grâu de Alba regală	80	.—	.—
Grâu de Bácska	80	.—	.—
Grâu unguresc de nord	80	.—	.—
Grâu românesc	80	.—	.—

Seminţe vechĭ orĭ noue	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara		70—72	7.30	7.50
Orz	nutreţ.	60—62	7.—	7.15
Orz.	de rachiu	62—64	6.10	6.20
Orz.	de bere	64—66	5.75	6.—
Ovĕs		———	.—	—.
Cucuruz	bănăţen	75	.—	—.
Cucuruz	alt soiu	73	—.—	—.—
Cucuruz	„ „			
Hirişcă			4.50	5.—

Producte div.	Soiul	Cursul (Preţul per 100 de chilograme) dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luţernă ungur.	48.—	56.—
„	„ transilvană	38.—	42.—
„	„ bănăţénă	45.—	48.—
„	„ roşiă	—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu	—.—	—.—
Ulei de in		—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta	56.75	57.25
„ „	dela ţĕră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	47.25	47.75
Prune	din Bosnia	—.—	—.—
„		—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia	—.—	—.—
„	din Serbia în s.	17.50	18.—
Nucĭ	slavon nou	—.—	—.—
Gogoşĭ	sêrbesc	—.—	—.—
„	din Ungaria	—.—	—.—
Miere	ungurescĭ	—.—	—.—
„	sĕrbescĭ	—.—	—.—
Cêră	brut	—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.	—.—	—.—

Bursa de Bucurescĭ

din 23 April 1902.

Valorĭ	Dobêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	95.½
„ „ Impr. 1892	5 „	Ian.-Iul.	97 —
„ „ din 1893	5 „	„ „	97.—
„ „ 1894 int. 6 mil.	5 „	Apr.-Oct.	83.¾
„ „ Impr. de 32½ mil	4 „	Ian.-Iul.	84.—
„ „ Impr. de 50 mil.	„	„ „	85.—
„ „ Impr. de 274 m. 1890	„	„ „	85.—
„ „ Impr. de 45 m. 189	4 „	„ „	85.—
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	85.½
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	85.½
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 „	Mai-Nov.	—.—
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5 „	Ian.-Iul.	95.¾
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	84.—
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	82.⅜
„ „ „ Iaşĭ	5 „	„ „	77.½
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 „	„ „	—.—
	V.N.		—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	
Banca Nation. ult. iv. 86.—	500	într. v.	—.—
Banca agricolă	500	150 v.	2280
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	255.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	167.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	398.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	395.—
Soc. rom. de hârtie ult. — —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 50 l	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse.	12	„ „	—.—

Scompturĭ:

Banca naţ. a Rom.	6%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	7 „	Petersburg	5%
Banca agricolă	9-10%	Berlin	——
Londra	3	Belgia	3—
Viena.	3½	Elveţia	3½

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Aprilie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	119.95
Renta de corone ung. 4%	97.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.65
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.65
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	120.65
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.25
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	204.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	163.40
Renta de argint austr.	101.65
Renta de hârtie austr.	101.50
Renta de aur austr.	120.40
Losurĭ din 1860.	153.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.97
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	691.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	671.50
Napoleondorĭ	19.06
Mărcĭ imperiale germane	117.22½
London vista	240.20
Paris vista	95.32½
Rente de corone austr. 4%	99.60
Note italiene	93.15

Cursul losurilor private

din 25 April. 1902.

	cump.	vinde
Basilica	19.10	20.10
Credit	433.—	437.—
Clary 40 fl. m.	172.—	175.—
Navig pe Dunăre.	— —	—.—
Insbruck	84.	89.—
Krakau	76.50	78.50
Laibach	74.—	78.—
Buda	—.—	—.—
Palffy	200.—	207.—
Crucea roşie austriacă	187.—	190.—
„ „ ung.	57.25	58.25
„ „ ital.	29.60	30.60
Rudolf	80.—	88.—
Salm	233.—	237.—
Salzburg	81.—	83.—
St. Genois	270.—	280.—
Stanislau	—.—	—.—
Trientine 4½% 100 m. c.	426.—	430.—
„ 4% 50	40.50	42.—
Waldstein	62.—	66.—
„ de 10 francĭ	36.25	39.25
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Versul strĕinătății la America.*)

Plecat'am Dómne de-acasă,
Dómne cu inima arsă
Din sălașul părintesc,
Ș'am cĕtat sĕ-l părăsesc.
O! vai dragul meu sălaș
Eu mĕ duc șĭ-acum te las;
Și voi dragii mei părinţĭ
Vĕ las cu lacrimĭ fierbinţĭ,
Șĭ-apoi voi surorĭ și fraţĭ
Daţĭ mâna și mĕ iertaţĭ,
Și voi némurile mele
Remâneţĭ cu multă jele.
Șĭ-ale mele rude tóte
Rĕmâneţĭ cu sănĕtate,
Prietinii mei cei frumoșĭ
Sĕ rĕmâneţĭ sănĕtoșĭ,
Și tu dragul meu de tată
Adă mâna și mĕ iértă,
Mĕ iértă și maică mea
Nu sciu, când vĕ voiŭ vedé,
Odată vĕ mai sărut
Cine sci', vĕ vĕd mai mult?
Eu mĕ duc, mĕ înstreinez
Și de voi mĕ depărtez,
Daţĭ mâna și mĕ iertaţĭ
Pe mine nu mĕ uitaţĭ,
Că de-oiŭ fi făcut vre-un rĕu
Acum mi-l'oiŭ trage eu.
Șĭ-acuma ér' sĕ vĕ dic
„Tóte bune", eu mĕ duc.

* * *

Eșind din sătuţul meu
Of! cum îmĭ cădea de greu,
Eșind din al meu hotar
Cum l'am plâns de cu amar.
Și mergênd astfel în cale
Cu suspin, cu jale mare,
Am ajuns la staţiune
Unde-i locul de a-ne pune,
Și ne-am pus apoi pe trin
Șĭ-am plecat încet și lin.
Și vĕd, că mĕ depărtez
Șĭ-ai mei pretinĭ nu-i mai vĕd.
Ér trinul mergea, mergea
Eșind și din ţéra mea.
Când am trecut granița
Rĕu mĕ durea inima,
Că trec și las ţéra mea.
Dér trinul nicĭ nu 'nceta
Ci tot mai iute mergea.
Trecuiŭ ţéra Némţului
Dând în ţéra Praisului
La staţia Berlinului.
Berlinu-i oraș frumos,
Dér mie mĭ-e 'ntunecos,
Oraș frumos, luminat,
Dér mie mĭ-e 'ntunecat.
De-aci pe alt trin m'am suit
Din inimă greu oftând,
Și-'n trei nopţĭ și în trei dile
A mai mers trinul cu mine
Apoi éră ne coborâ
La vapor ne așteptară,
Și pe vapor ne-am suit
Din inimă greu oftând,
Șĭ-am strigat cu mare glas:
Dragi ţĕrilor! eu vé las!
Dér vaporu-acum pleca
De uscat se depărta,
In trei nopţĭ și în trei dile
A mers el încet și bine;
A treia di către séră
Incepu a-se dăinară*)
Se dăina și se trîntea
Dómne! când vom mai scăpa.
Și marĭ fiorĭ mĕ lua.
Așa erau valurile
De marĭ ca și délurile
Ér la cincĭ-spre-dece dile
De abia că se zăriră
Un *știuc* de pămênt uscat,
Dómne! cum ne-am bucurat.
Și Nev-Iorku, oraș mare,
Se zăria din depărtare.
Eram fórte bucurat
Că ne-or scóte la uscat.
Când la margine-am ajuns
Pe alt vaporaș ne-au pus,
In cancelarie ne-au dus.
Din mânĭ în mânĭ am umblat
Și cu greu de-abĭa-m scăpat.
Și cu toţii-am dis așa:
– O di mare ca asta
Nu va fi cât e lumea.
Când la margine-am ajuns
Pe un podenciu sus ne-am dus.
Fire-ai pod lung blăstĕmat
Mulţĭ de tin' ne-am rĕzimat,
Câte dile oiŭ mai avea
Pe tine nu te-oiŭ uita.
Și ne-am suit ér pe trin
Și-am venit iute și lin.
Am mers di și nópte într'una
Păn la gara de pe urmă.
Șĭ-așa mergea trinu de tare
De credeai, că din șinĭ sare·
Și trinu, când s'a oprit
Noi din el ne-am coborît,
Nimenĭ nu ne 'nţelegea
Ca sĕ ne pótă 'ndrepta.
Cu chiu și vai am ajuns
La locul, ce ne-a fost sus.

*

Omu, când călĕtoresce
Dómne, multe mai păţesce.
Multe-am mai păţit și eu
Pân' am vint la locul meu.

George Pop Vas.

*) Versurile acestea le-a primit studentul octavan Vasilie Cucu dela emigratul român în America George Pop Vas, (Leetonia Ohio). Ele au fost cântate, probabil, de emigranţĭ în decursul călĕtoriei lor. Noi le publicăm așa precum ni-s'au pus la îndemână, fără nicĭ o modificare. — Red.

*) A-se dăina = a-se legăna cu putere.

Vorbe înţelepte.*)

— Patria negustorului este buzunarul lui.

— Décă iubim pe cine-va, este ca și cum am iubi întréga lume. Inima mișeilor e celibatară, séu vĕduvă.

— Intre un avocat și o curtezană, diferenţa e într'adevĕr fórte mică.

— Mulţĭ dintre ómenĭ comit ticăloșiĭ la drépta, ca sĕ pară oneștĭ la stânga.

— Ce ridicole sunt obiceiurile — altuia.

— Un orator mai curênd isbutesce a convinge o adunare, decât pe un individ.

Chincholle.

— Cel dintâiŭ dintre marile interese ale omenirei, este cel religios.

De Sismondi.

— Cine are adevĕrate merite personale, va recunósce fórte bine greșelele propriei sale naţii, fiind-că le are tot-déuna înaintea ochilor.

Ar. Schopenhauer.

— Precum sórele este lumina corpului, astfel credinţa este lumina sufletului.

Ioan Gură de aur.

— Bunului patriot și fumul ţĕrei sale i-se pare dulce și mirositor.

Costache Stamati.

— Prima educaţie e cea mai importantă, și ea aparţine incontestabil mamelor.

Rousseau.

— O singură eróre póte ruina ordinea socială.

Benthman.

— Mult mai des lăudăm ceeace este lăudat, decât ceea-ce e laudabil.

La Bruyère.

— A uita și a erta cu totul înseamnă a asvârli pe ferésträ o esperienţă fórte scump plătită.

Ar. Schopenhauer.

— Cine își calcă onórea și credinţa, pierde stima și încrederea pentru tot-déuna, orĭ-ce ar face și orĭ-cine ar fi; urmările fatale ale acestei pierderĭ nu vor întârdia de a se arăta.

Ar. Schopenhauer.

— Pentru credinţă, pentru patrie totul e permis.

Tasso.

— Femeia lucrătóre cunună este bărbatului sĕu, că precum viermele este în lemn, așa femeia făcĕtóre de rĕu își pierde bărbatul.

Solomon, Pilde Cap. XII.

— Cât timp arde focul sacru al iubirei de patrie, o naţiune e liberă activă și puternică.

Ségur.

— Și décă am pierde întréga nóstră avere, sĕ ne păstrăm neatinsă onórea.

Walter Scott.

— Traficul onórei nu îmbogăţesce.

Vauvenargues.

— Cu cât este cine-va mai despreţuit și mai de batjocură, cu atât are o limbă mai desfrânată.

Ar. Schopenhauer,

— Onórea e ca și juneţea; odată perdută, nu se mai redobêndesce.

Cantu.

— Fără o inimă onestă și bărbătéscă, nimenĭ n'a reușit ca sémă sĕ se ţină de el.

Burns.

— Fie-care om are un drept firesc la onórea sa, și orĭ-cine încércă a i-o compromite, e mai rĕu decât un hoţ, care te atacă în drumul mare spre a ţĭ fura punga.

Chesterfield.

— Prin educaţia femeilor trebue începută educaţia bărbaţilor.

S. B. Say.

— Scepticismul are caracterul inteligenţelor mărginite și trufașe.

Tarchetti.

*) Din cartea „Vorbe înţelepte", culese de Aurel C. Popovicĭ.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Scrisorile primite de Suveranĭ.

Regele Eduard al Angliei primesce dilnic nu mai puţin de 3000 diare și 1000 de scrisorĭ, pe când împĕratul Germaniei și Ţarul Rusiei nu sunt plictisiţĭ pe di decât cu câte 6–700 scrisorĭ și petiţii. Regele Italiei primesce pe di 500 scrisorĭ, ér tînĕra regină a Olandei 100—150. Pe toţĭ Suveranii însĕ îi întrece Papa, care primesce dilnic 22–23.000 de scrisorĭ.

*

Vindecarea gângăviei.

S'a observat, că aprópe nicĭ odată, seu fórte rar, gângavii se împiedecă în vorbire când vorbesc numai în șópte. In basa acestor observaţiunĭ fórte interesante, unii medicĭ recomandă următorul procedeu pentru a scăpa cine-va de gângăvie:

Im primele dece dile gângavul sĕ nu vorbéscă de loc. Abţinerea acésta de a vorbi liniștesce organul vocal și formézǎ începutul tratamentului. In următórele dece dile, gângavul trebue numai sĕ vorbéscă, puţin de tot, la intervale, cu glas tare.

Se asigură că acésta cură ar reuși în tóte casurile de gângăvie.

*

O ţérǎ unde domnesc femeile.

Aprópe de ţĕrmul sudic al Indiei se află o insulă numită Minikoi, în care domnesce o stare de lucrurĭ cu totul inversă, decum e la noi. Acolo, femeile sunt tarĭ și marĭ; comandă; ele sunt căpetenia familiei. In Minikoi, bărbaţii muncesc de asudă sudorĭ de sânge și tot ce câștigă, trebue sĕ dea femeilor lor, carĭ sunt proprietate esclusive a întregei averĭ familiare. Un alt lucru curios este, că bărbatul ascultă ca un câne supus de nevastă-sa. Tinerii când se însóră iau numele viitórei soţii, în loc se ia dénsa pe al lui, cum e regula în restul lumei.

*

Cel mai bĕtrân animal din lume.

În grădina zooligă din Londra se află cel mai bĕtrân animal, dăruit de Walter Rotschild. E o bróscă ţestósă de o greutate fenomenală. Se asigură, că brósca are o vîrstă de peste 150 de anĭ.

*

Puterea de reproducere a șórecilor.

Cine n'a avut alt-ceva mai bun de făcut, a calculat și năsdrăvănia acésta. Doi șórecĭ, un bărbat și o femeiușcă, pot da nascere, în interval de trei anĭ, la 1000 de puișorĭ. Pisicile negreșit, că lingându-se pe bot, aprobă din tot sufletul acest spor fericit al nĕmului șorecesc.

*

Birurile și oftica.

Un medic frances șĭ-a esprimat părerea, că mărirea birurilor este în strînsă legătură cu oftica și causa numĕróselor casurĭ de tuberculosă. În Francia, mortalitatea datorită tuberculosei e cu 200 la sută mai urcată, decât în Anglia, deși clima Angliei favoriséză mult propagarea acestei teribile epidemiĭ. Faptul acesta ar proveni de acolo, că lumea muncitóre din Francia se hrănesce fórte prost din causa birurilor prea marĭ. Plăţile, în amêndouĕ ţĕrile, sunt cam egale, însĕ Englesul neplătind dărĭ așa de marĭ, își póte cumpĕra alimente mai multe, mai hrănitóre.

POSTA REDACŢIUNEI.

D-lor *S. Ţ. F.* în B., *V. L. T.* în H. și *V. A.* în I.: Poesiile, ce ni-aţĭ trimis, nu se pot publica. V'am da sfatul sĕ ve indeletniciţĭ cu lucrurĭ mai folositóre

Bistriţă: Mulţumim de informaţiune. Declaraţia din cestiune am publica-o, décă prin ea nu s'ar suscita din nou o afacere peste care s'a trecut deja.

„Aberaţiunĭ". — Conţinutul fiind ca titlu, le-am dat la coș.

Calendarul sĕptĕmânei.

APRILIE. (1902) are 30 dile. PRIER.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	14 **1 S. Pașcĭ** S. Mar.	27 Peregrin
Lunĭ.	15 **2 S. Pașcĭ** S. Aris.	28 Vitalis m.
Marţĭ	16 † S. Agap. L'on	29 Robert
Merc.	17 C. p. Simeon	30 Catarina
Joi	18 † C. p. Ioan	1 **Mai** Filip
Viner	19 † C. I. în peșteră	2 Atanasi
Sâm.	20 C. Teodor Tridin	3 **Aflarea sf. †**

Tĕrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 22 Aprile n. de 40,659 capete, la 23 Aprilie au întrat 1387 capete și au eșit 758 capete, rĕmânênd la 24 Aprilie n. un numĕr de 41,288 capete.

Se notéză marfa **unguréscă**: veche grea dela 98.— 102 fil. tînĕră grea dela 102–104 fil., de mijloc dela 100–102 fil. ușóră dela 102—103 fil. — **Sĕrbéscă**: grea 100—102 fil., de mijloc 98— 100 fil., ușóră 98—100 fil. kilogramul.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***